

เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

นางนารีนารถ เหนือดานุรักษ์

เอกสารนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ ๑
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะได้รับ
การประเมินให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙

สำนักพัฒนาบุคลากร
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๔๗

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961169592

53884

วันที่ 3 , มี.ค. , 2561

เลขทะเบียน ๒20151

๒๘

เลขหมู่ ๗/๘๙๘

๗๗

การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

นางนารีนารถ เหนือดนุรักษ์

เอกสารนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ ๑
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะได้รับ
การประเมินให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙

สำนักพัฒนาบุคลากร
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๗

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

บทคัดย่อ

ชื่อการศึกษา	: การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
ชื่อผู้เขียน	: นางนารีนารถ เหนียวรักษ์
ตำแหน่ง	: ผู้อำนวยการกลุ่มงาน คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
สังกัด	: สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๘

การศึกษามีวัตถุประสงค์ ๒ ประการคือ ๑) เพื่อศึกษาติดตามผลการดำเนินการด้านนิติบัญญัติ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ๒) เพื่อประเมินผลการดำเนินการด้านนิติบัญญัติ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่ผ่านการรับรองความถูกต้องจากรัฐสภา และนำมาวิเคราะห์โดย ตัวแบบ CIPP ตามแนวคิด ทฤษฎี การติดตาม และประเมินผล

ผลการศึกษา พบว่า

๑ การดำเนินการด้านนิติบัญญัติที่ประสบความสำเร็จออกมาเป็นกฎหมาย ซึ่งตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอันเป็นเสมือนหนึ่งรัฐธรรมนูญได้บังคับใช้โดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจนเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๕๕ พระราช

บัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ.๒๕๔๕ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕
พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๔๐

๒. การดำเนินการด้านนิติบัญญัติที่ยังไม่ปรากฏออกมาเป็นกฎหมายเพื่อบังคับใช้ กล่าวคือ
๒.๑) อยู่ในขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติ ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.... ๒.๒) อยู่ในขั้นตอนพิจารณาแก้ไข
ได้แก่ กฎหมายประมวลอาญาเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และเกี่ยวกับความผิดด้านวัตถุหรือ
สิ่งของลามก พระราชบัญญัติชื้อบุคคล พ.ศ.๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการจดทะเบียนครอบครัว
พ.ศ.๒๔๗๘ พระราชบัญญัติการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๙ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำหน้าสตรี
พ.ศ.๒๔๖๐ ร่าง พ.ร.บ.ขจัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.... ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบ
ปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ....๒.๓) อยู่ในขั้นตอนสรุปหาแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ ปัญหาเด็กและ
เยาวชนติดการพนัน ปัญหาเด็กและเยาวชนมั่วสุมทางเพศ ปัญหาเด็กและเยาวชนนิยมใช้ความรุนแรง
ซึ่งปัญหาเหล่านี้กระทรวงศึกษาธิการยังไม่สามารถสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาได้

ข้อเสนอแนะ

ด้านกระบวนการนิติบัญญัติ

๑. เคารพทบทวนมติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ออกกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามบท
บัญญัติรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ เนื่องจากหากออกกฎหมายเป็นไปตามบทบัญญัติ แต่
ขาดสาระสำคัญตามเจตนารมณ์ก็เสมือนหนึ่งรัฐธรรมนูญได้มีการบังคับใช้ แต่ไม่เกิดประสิทธิผลตาม
เจตนารมณ์

๒ ดำเนินกระบวนการนิติบัญญัติบนพื้นฐานหลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สตรีและ
ผู้สูงอายุตามที่รัฐบาลได้ลงนามไว้

๓. ทำการศึกษาวิจัยสภาพสังคมและปัญหาที่ก่อนจะมีการแก้ไขหรือตรากฎหมาย เพื่อให้ทัน
สมัยและสอดคล้องกับสภาพแท้จริงของสังคม เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติ
อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ด้านการปฏิบัติ

๑. ควรมีการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย โดยการตั้งคณะกรรมการหรือคณะ
ทำงานเพื่อติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุง
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

๒. ควรมีกระบวนการสร้างเสริมความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานรัฐควรมีการสร้างเสริมความเข้าใจในบทบัญญัติกฎหมายที่ตนเองเกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำนำ

รายงานการศึกษา เรื่องการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรกเพื่อบรรณาการความรู้และพัฒนาตนเองตามวัตถุประสงค์ของ โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๑ ประการที่สอง เพื่อการสังเคราะห์ สารสนเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายในสารบบของงานประจำให้เป็นไปอย่างมีระบบและสามารถ เลือกลงใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นหนึ่งในหลักการบริหารจัดการสารสนเทศเพื่อสร้างประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงาน และความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

รายงานการศึกษานี้ หากมีสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ ผู้ศึกษา ขอมอบคุณความดีทั้งหลายแด่ผู้ประสิทธิประสาทวิชาการศึกษาในหลักสูตรการอบรมครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนร่วมใน การค้นคว้าข้อมูล และผู้ที่ดำเนินการจัดพิมพ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม หากพบข้อผิดพลาดประการใด ผู้ ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นารีนารถ เถตานูรักษ์

มกราคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(๑)
คำนำ	(๔)
สารบัญ	(๕)
สารบัญแผนภูมิและตาราง	(๖)
บทที่ ๑	บทนำ
	๑
๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการศึกษา
	๖
๑.๓	ขอบเขตของการศึกษา
	๖
๑.๔	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
	๗
บทที่ ๒	แนวคิด ทฤษฎี
	๘
	และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
๒.๑	แนวคิด ทฤษฎีการติดตามและประเมินผล
	๙
๒.๑.๑	แนวคิดการติดตามผล (Monitoring)
	๙
๒.๑.๒	แนวคิดการประเมินผล
	๑๐
๒.๒	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐
	๑๗
บทที่ ๓	กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา
	๑๙
๓.๑	ตัวแปรในการศึกษา
	๑๙
๓.๒	กรอบแนวคิดในการศึกษา
	๑๙
๓.๓	นิยามเชิงปฏิบัติการ
	๒๐
๓.๔	วิธีดำเนินการศึกษา
	๒๑
บทที่ ๔	ผลการศึกษา
	๒๓
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ
	๒๙
บรรณานุกรม	๓๒
ภาคผนวก	๓๔
ประวัติผู้เขียน	๕๕

สารบัญแผนภูมิและตาราง

	หน้า
แผนภูมิที่ ๑.๑ ร้อยละของประชากรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๕ จำแนกตามกลุ่มอายุ	๑
แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนต่างๆของการติดตามผลและการประเมินผล	๙
แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานตามโมเดลของโปรวัส	๑๓
แผนภูมิที่ ๒.๓ แสดงโมเดลพื้นฐานของสตีเฟลปิม	๑๕
แผนภูมิที่ ๒.๔ แสดงตัวแบบที่ใช้ในการติดตามประเมินผล	๑๗
แผนภูมิที่ ๓.๑ กรอบแนวคิดในการศึกษา	๒๐
แผนภูมิที่ ๔.๑ ผลการศึกษา	๒๓
ตารางที่ ๔.๑ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐	๒๔
ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับสตรีระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗	
ตารางที่ ๔.๒ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐	๒๖
ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗	
ตารางที่ ๔.๓ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐	๒๘
ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗	

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์ประกอบของความเป็นประเทศประกอบด้วย ๓ ส่วนสำคัญ คือ ๑) พลเมืองหรือประชากร ๒) ธรรมนูญแห่งรัฐ หรือรัฐธรรมนูญ อันเป็นกรอบ กติกาที่ทุกคนต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ๓) ระบบสังคม ที่ถูกกำหนดโครงสร้างโดยรัฐธรรมนูญและวัฒนธรรมอันจะเป็นเป้าหมายลอมพฤติกรรมของพลเมือง หากปราศจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ความเป็นประเทศก็อาจดำรงไว้ไม่ได้ ดังจะเห็นได้ว่าไม่มีประเทศใดจะขาดซึ่งพลเมือง ซึ่งนั่นหมายถึงความเป็นเมืองร้าง หรือประเทศร้างไร้มนุษย์ และไม่มีประเทศใดจะขาดซึ่งกรอบ กติกาในการดำเนินกิจกรรมบริหาร จัดการประเทศ และไม่มีประเทศใดจะขาดซึ่งการสร้างระบบเพื่อการดำรงอยู่ร่วมกัน

ประชากรมิเพียงมีความสำคัญในฐานะองค์ประกอบของความเป็นประเทศเท่านั้น แต่ประชากรยังมีความสำคัญในบทบาทของการเป็นผู้ผลิต และผู้บริโภค อันหมายถึงพลังแห่งการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้ดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่ง นอกจากนี้ยังมีบทบาทเป็นผู้กำหนดกรอบ กติกา สร้างสรรค์ระบบ เช่น ร่วมกันกำหนดรัฐธรรมนูญ และดำรงสภาพภาพในระบบต่างๆ อีกด้วย เช่น สถานภาพการเป็นผู้บริหารประเทศ สถานภาพการเป็นพลเมือง เป็นต้น ประชากรจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ หากประชากรในประเทศใดมีคุณภาพ ประเทศนั้นย่อมแข็งแกร่งและได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าประเทศที่มีประชากรอ่อนแอ

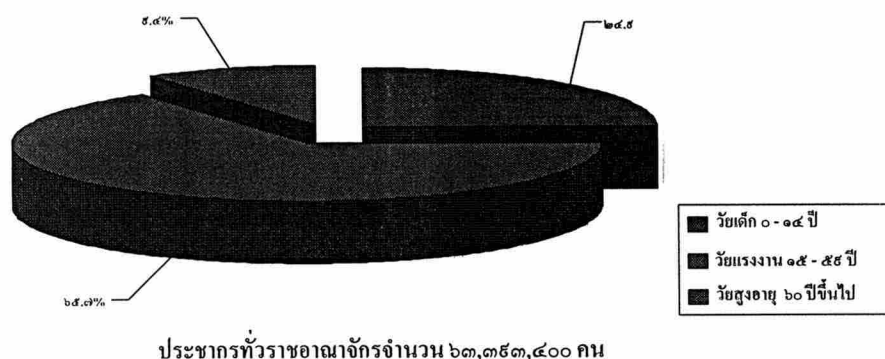
ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพของประชากรเพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ โดยเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความกินดีอยู่ดีมีสุข สามารถสร้างค่านิยมร่วมกันให้คนไทยตระหนักถึงความจำเป็นและปรับเปลี่ยนกระบวนความคิด ทักษะคิดและกระบวนการทำงาน ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างสรรค์ระบบบริหารจัดการประเทศแนวใหม่ที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพ และก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานของการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยกำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ดังนี้ ๑) สังคมคุณภาพ ที่หลักยึดความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะพึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ๒) สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้

ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาได้อย่างเหมาะสม (๓). สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึงพา เกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี มีจารีตประเพณีดีงาม (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๕ : ๖)

อย่างไรก็ตามประเทศไทยจะสามารถพัฒนาจนบรรลุเป้าประสงค์ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ กำหนดยุทธศาสตร์ได้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับ ๒ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของความสำเร็จคือ ๑) ประชากร และ ๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกรอบ กติกาในการกำหนดสิทธิของพลเมืองและ แนวปฏิบัติของผู้บริหารประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรประมาณกว่า ๖๓ ล้านคน แบ่งเป็นเพศหญิงหรือสตรีถึง ร้อยละ ๕๐.๔๔ เพศชาย ร้อยละ ๔๙.๕๖ (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ๒๕๔๗ : ๑) หากแบ่งเป็นช่วงอายุ ประเทศไทยจะมีโครงสร้างประชากรตามสถิติปี ๒๕๔๕ ดังนี้ วัยเด็ก และเยาวชน อายุ ๐ - ๒๔ ปี ร้อยละ ๔๒.๙๖ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๔๖) และหากแบ่งตามลักษณะแรงงาน จะพบว่า มีวัยแรงงาน ช่วงอายุ ๑๕ - ๕๙ ร้อยละ ๖๕.๗ และวัยสูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๙.๔ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, ๒๕๔๖)

แผนภูมิที่ ๑.๑ ร้อยละของประชากรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๔๕ จำแนกตามกลุ่มอายุ

ที่มา: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ

ดังนั้น ไม่ว่าจะพิจารณาจากข้อมูลใดก็ตาม ข้อเท็จจริงก็คือว่า เพศหญิงหรือสตรีเพศ เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศ เช่นเดียวกับกลุ่มประชากรช่วงวัยเด็กและเยาวชน ซึ่งหากกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้มิได้รับการพัฒนาและคุ้มครองย่อมเป็นเสมือนหนึ่งการขาดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ของชาติเนื่องเพราะเท่ากับเป็นการละทิ้งประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย ขณะเดียวกันแม้ว่าประชากร

ผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มที่สัดส่วนน้อย แต่หากประเทศไทยต้องการสังคมคุณภาพก็จำเป็นต้องพัฒนา และคุ้มครองกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเช่นกัน

การพัฒนาประเทศนอกจากจะคำนึงถึงสัดส่วนของประชากรแต่ละกลุ่มแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการส่งเสริมบทบาทตามสถานภาพด้วย เช่น บทบาทต่อสังคม บทบาทต่อครอบครัว เนื่องจากหากกลุ่มประชากรเหล่านี้แสดงบทบาทที่ถูกต้องก็จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างยิ่ง เช่น บทบาทแม่ หากสตรีสามารถปฏิบัติตามบทบาทของแม่ที่ดีเท่ากับเป็นการสร้างความมั่นคงแข็งแรงให้สังคม กรณีผู้สูงอายุก็เช่นกัน ผู้สูงอายุสามารถทำให้สังคมเกิดการสืบทอดความรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้สังคมและครอบครัวเกิดความอบอุ่นส่งผลต่อการดูแลอบรมเด็กและเยาวชนอันเป็นอนาคตของชาติให้เกิดความแข็งแรงทั้งใจและกาย และเมื่อครอบครัวซึ่งเปรียบเสมือนฐานรากของสังคมแข็งแรง นั้นย่อมเป็นผลให้ประเทศชาติแข็งแรงด้วย

หากในข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสังคมไทย กลับพบว่ากลุ่มประชากรเหล่านี้ยังต้องประสบปัญหา มากมายและแตกต่างกันหลายด้าน ดังนี้ ๑) กลุ่มสตรี มีสภาพปัญหา อาทิ ๑.๑) ปัญหาความรุนแรง สตรีจำนวนมากตกเป็นผู้เสียหายจากการใช้ความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจและทางเพศซึ่งเกิดขึ้นในครอบครัว ที่ทำงาน โรงเรียนและที่สาธารณะ จากสถิติศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร เฉพาะคดีเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา อนุจาร ล่วงละเมิดทางเพศ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๔๒ มีจำนวนคดีทั้งสิ้น ๕,๘๔๐ คดี เพิ่มจากปี ๒๕๓๓ กว่าเท่าตัว แต่ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน เป็นเพียงส่วนน้อยของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมและความเชื่อของสังคม ประกอบกับความรู้สึกอับอายของสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง และความไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรมและการสนับสนุนจากสังคม ทำให้การแจ้งเหตุปัญหาน้อยกว่าความเป็นจริง ๑.๒) ปัญหาความไม่รู้หนังสือ พบว่าจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือทั้งหมดเป็นสตรีร้อยละ ๖๓ ในกลุ่มอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเกิดความไม่สมดุลในการพัฒนาทางการศึกษา ๑.๓) ปัญหาสุขภาพอนามัย พบว่าสตรีมีปัญหาสุขภาพมากกว่าชาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ที่ซับซ้อนกว่าชาย เช่น ปัญหาวัยทอง ที่ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพและอารมณ์แปรปรวน ปัญหาการเสียชีวิตจากการติดเชื้อและการคลอด ซึ่งในปี ๒๕๔๑ ปรากฏว่าสตรีเสียชีวิตจากสาเหตุดังกล่าวเท่ากับ ๓๗ ต่อการเกิดมีชีพแสนคน ปัญหาโรคเอดส์ พบว่าเดือนมีนาคม ปี ๒๕๔๕ มีสตรีเป็นโรคเอดส์ จำนวน ๔๗,๘๘๘ คน เป็นสิ่งยืนยันว่าการติดเชื้อเอดส์เป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเสียชีวิตของสตรีในกลุ่มวัยเจริญพันธุ์ ๑.๔) ปัญหาการทำแท้งในกลุ่มสตรีวัยรุ่น ในปี ๒๕๔๒ พบว่ามีการทำแท้ง ร้อยละ ๔๖.๘ เป็นสตรีอายุน้อยกว่า ๒๕ ปี และร้อยละ ๓๐ เป็นสตรีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำแท้งนอกโรงพยาบาลจึงเสี่ยงอันตรายต่อการติดเชื้อและการตกเลือด ๑.๕) ปัญหาภาวะแทรกซ้อนจากการคุมกำเนิด ในปี ๒๕๔๒ พบว่ามีสตรีคุมกำเนิดร้อยละ ๙๒.๔๑ ของประชากรที่คุมกำเนิด ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนว่าสตรีเป็นฝ่ายรับภาระในการคุมกำเนิดซึ่งอาจ

เสี่ยงอันตรายจากภาวะแทรกซ้อน ๑.๕) ปัญหาสถานบริการสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่ผู้ให้บริการส่วนใหญ่มักไม่ยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางและขาดความละเอียดอ่อนต่อความต้องการของสตรี ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสตรีได้อย่างแท้จริง ๑.๖) ปัญหาความไม่เสมอภาคในตลาดแรงงาน พบว่าสตรีขาดความมั่นคงทางด้านรายได้และโอกาสในการพัฒนาทักษะฝีมือ โดยได้รับอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำน้อยกว่าเพศชายในตำแหน่งเดียวกัน และขาดการคุ้มครองแรงงานนอกระบบซึ่งมีจำนวนสูงถึงร้อยละ ๗๖ ทั้งที่แรงงานสตรีมีส่วนร่วมสร้างความสำเร็จทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยกำลังแรงงานเป็นสตรีมีสูงถึงร้อยละ ๕๐ อุตสาหกรรมส่งออกที่นำเงินตราเข้าประเทศมากที่สุด ๓ อันดับแรกได้แก่ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบแผงวงจรไฟฟ้า และเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการใช้แรงงานสตรีเกินกว่าร้อยละ ๗๐ ๑.๗) ปัญหาความซ้ำซ้อนของบทบาท คือสตรีต้องรับทั้งบทบาทผู้สร้างเศรษฐกิจเคียงข้างเพศชายและบทบาทผู้ดูแลครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาการจัดสรรเวลา ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์และความไม่เข้าใจระหว่างสมาชิกในครอบครัว ๑.๘) ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของสตรี สตรีขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกๆระดับ เช่น การไปใช้สิทธิ การสมัครเป็นผู้แทนของชุมชน องค์กร หรือเป็นผู้แทนระดับประเทศ มักมีโอกาสน้อยกว่าบุรุษ(คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, ๒๕๔๗: ๕-๙)

๒) กลุ่มเด็กและเยาวชน พบว่าปัจจุบัน สถานการณ์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นดังนี้ ๒.๑) ปัญหาละเมิดสิทธิเด็ก คาดว่ามีเด็กและเยาวชนถูกละเมิดสิทธิประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ได้แก่ อายุต่ำกว่า ๖ ปีถูกทารุณทางร่างกาย จิตใจ และอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ถูกละเมิดทางเพศ ๒.๒) ปัญหาแรงงานเด็ก พบว่าในปี ๒๕๔๓ มีแรงงานเด็ก ๕๕,๐๐๐ คน ๒.๓) ปัญหาโสเภณีเด็ก คาดว่าในปี ๒๕๔๔ มีโสเภณีเด็กจำนวน ๑๕,๐๑๐ คน ๒.๔) ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง แบ่งเป็นเด็กกำพร้า ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ประมาณ ๑๔๐,๐๐๐ คน สถิติจากกรมประชาสงเคราะห์ระหว่างปี ๒๕๓๘ - ๒๕๔๔ พบว่ามีเด็กถูกทอดทิ้งหลังคลอด ถูกทิ้งในที่สาธารณะ ทอดทิ้งให้ผู้รับจ้างเลี้ยง รวมทั้งสิ้น ๖๙,๒๖๙ คน (สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, ๒๕๔๗: ๑) ๒.๕) ปัญหาเด็กเร่ร่อน ขณะนี้มีเด็กเร่ร่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ - ๒๐ ต่อปี ปัญหาที่ตามมาเกี่ยวกับกลุ่มเด็กดังกล่าวคือ ปัญหายาเสพติดและขายบริการทางเพศ ๒.๖) ปัญหาการใช้ความรุนแรงของเยาวชน พบว่า เยาวชนใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๙.๕ และสถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระบุว่า ปี ๒๕๔๕ มีเยาวชนก่อเหตุวิวาทถึง ๒,๗๔๓ ครั้ง รวมทั้งการฆ่าตัวตาย ร้อยละ ๓๖.๗ ต่อแสนคน ๒.๗) ปัญหาการติดการพนัน พบว่า เยาวชน ติดพนันบอล ร้อยละ ๕ ติดตู้เกม ร้อยละ ๑๐ ๒.๘) ความห่างเหินต่อครอบครัว พบว่า ร้อยละ ๔๐ ไม่เคยเกี่ยวข้องกับพ่อแม่ และเด็กประถมร้อยละ ๓ - ๕ รับชมเครื่องรับโทรทัศน์วันละ ๗ ชั่วโมง ๒.๙) ปัญหาทางเพศ พบว่า เยาวชนระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๒๔ มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางเพศที่น่าเป็นห่วง คือการมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยลง

และมีคู่นอนมากกว่า ๑ คน ขณะเดียวกันพบว่าเยาวชนชายมีทัศนคติว่าการมีเพศสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบ ๒.๑๐) ปัญหาโรคระบาดทางเพศสัมพันธ์ พบว่ามีอัตราติดเชื้อในเยาวชนหญิงมากกว่าเยาวชนชาย โดยมีอัตราผู้ป่วยวัยรุ่นแบ่งตามช่วงอายุดังนี้ อายุ ๑๔ - ๑๕ ปี ประมาณ ๑๖,๐๐๐ คน และอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี ประมาณ ๖๐,๐๐๐ คน ๒.๑๑) ปัญหาสิ่งเสพติด พบว่า เยาวชนอายุ ๑๕ - ๒๔ ปี สูบบุหรี่ จำนวน ๑.๘ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๕.๙ และ ดื่มเหล้าหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ๒.๕ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๑.๖ ส่วนกลุ่มอายุ ๑๑ - ๒๔ ปี พบว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดประมาณ ๖๖๐,๐๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของนักเรียน นักศึกษา และในจำนวนดังกล่าวมีประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ คนเป็นผู้เคยเสพยา โดยยาเสพติดชนิดที่เกี่ยวข้องมากที่สุดร้อยละ ๕๒ คือ ยาบ้า ในปี ๒๕๔๕ เยาวชนจำนวนดังกล่าวในช่วงอายุ ๑๔ - ๑๘ ปีตกเป็นผู้ต้องหาคดียาเสพติด จำนวน ๑๕,๑๑๕ คน ปรากฏว่าเป็นเยาวชนหญิงมากกว่าชาย ขณะเดียวกันพบว่าเยาวชนเข้ารับการรักษาเกี่ยวกับยาเสพติดปีละประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน (คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาคัญและเยาวชนมัธยม, ๒๕๔๗: ๕)

๓) กลุ่มผู้สูงอายุ ในปัจจุบันจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไป) ของประเทศไทยมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population Ageing) อันมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ขณะเดียวกันปัญหาของผู้สูงอายุก็ทวีเพิ่มขึ้น ดังนี้ ๓.๑) ปัญหาการถูกทอดทิ้ง ในปี ๒๕๔๕ คาดว่ามีผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่คนเดียว ประมาณ ๓๗๓,๕๐๐ คน หรือร้อยละ ๖.๓ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, ๒๕๔๗) จำนวนนี้ไม่รวมถึงอัตราที่ถูกทอดทิ้งและเข้าพักที่บ้านพักคนชรา ๓.๒) ปัญหาสุขภาพเสื่อม กลุ่มประชากรผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ภาวะสมองเสื่อม โรคซึมเศร้า โรคปวดตามร่างกาย เป็นต้น

ด้วยภาวะการณดังกล่าวของทั้ง ๓ กลุ่มประชากรซึ่งมีจำนวนสัดส่วนกว่าครึ่งของพลเมืองของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะได้รับการส่งเสริม พัฒนาและคุ้มครองตามสิทธิพลเมืองไทย ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจน อาทิ บทบัญญัติเกี่ยวกับสตรี มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใดย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน มาตรา ๓๐ ความเสมอภาคและการห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างเรื่องเพศ (สำนักงานกิจการสตรีและครอบครัว, ๒๕๔๗) บทบัญญัติเกี่ยวกับผู้สูงอายุ อาทิ มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๘๐ รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และ ผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ (สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, ๒๕๔๗) บทบัญญัติเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน อาทิ มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดย

ไม่เก็บค่าใช้จ่าาย มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก, ๒๕๔๗)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เสนอขึ้นหนึ่งเป็นแผนแม่บทแห่งชาติที่รัฐใช้เป็นหลักการปกครองประเทศ บริหารจัดการให้พลเมืองได้รับสิทธิตามที่กำหนด รวมทั้งเป็นแนวทางของกระบวนการนิติบัญญัติที่ต้องตรากฎหมายเพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดจนถึงยึดเป็นหลักพื้นฐานแห่งการวางยุทธศาสตร์ของชาติเพื่อนำไปสู่สังคมดุลยภาพ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบังคับใช้รัฐธรรมนูญตามเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับประชากร ๓ กลุ่มดังกล่าวซึ่งเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังอยู่ในภาวะการณั้แห่งปัญหาอันซับซ้อนให้เกิดหลักยึดในการดำเนินงานของทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน ซึ่งการตรากฎหมายดังกล่าวเสมือนหนึ่งการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และแสดงถึงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงรูปธรรม

ทั้งนี้การติดตามและประเมินผลการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญต่อการตรวจสอบการบังคับใช้รัฐธรรมนูญเชิงรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกฎหมายตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญถือเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐและฝ่ายนิติบัญญัติต่อการเคารพกฎหมายสูงสุดของชาติและแสดงถึงเป้าประสงค์ในการนำพาประเทศไปสู่การบรรลุสังคมเข้มแข็งและมีดุลยภาพตามยุทธศาสตร์ของชาติที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาติดตามผลการดำเนินการด้านนิติบัญญัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

๑.๒.๒ เพื่อประเมินผลการดำเนินการด้านนิติบัญญัติ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้เกิดความชัดเจน จึงขอกำหนดขอบเขตของการศึกษาดังนี้

๑.๓.๑ ด้านสาระ ศึกษาการตรากฎหมายลักษณะต่างๆ อาทิ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุเพื่อบังคับใช้ตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐

๑.๓.๒ ด้านระยะเวลา ตั้งแต่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ถึง ธันวาคม ๒๕๕๗

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๔.๑ ทราบถึงความสัมฤทธิ์ผลเชิงรูปธรรมของการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ในบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗

๑.๔.๒ ทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ในบทบัญญัติที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗

๑.๔.๓ สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินการผลักดันให้เกิดกระบวนการทางกฎหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๔.๔ เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดการติดตาม ตรวจสอบและผลักดันให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติดำเนินการให้บรรลุเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

การศึกษาเรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ นี้ ผู้ศึกษากำหนดการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีการติดตาม และประเมินผล
 - ๒.๑.๑ แนวคิดการติดตามผล
 - ๒.๑.๒ แนวคิดการประเมินผล
- ๒.๒ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีการติดตาม และประเมินผล

๒.๑.๑ แนวคิดการติดตามผล (Monitoring)

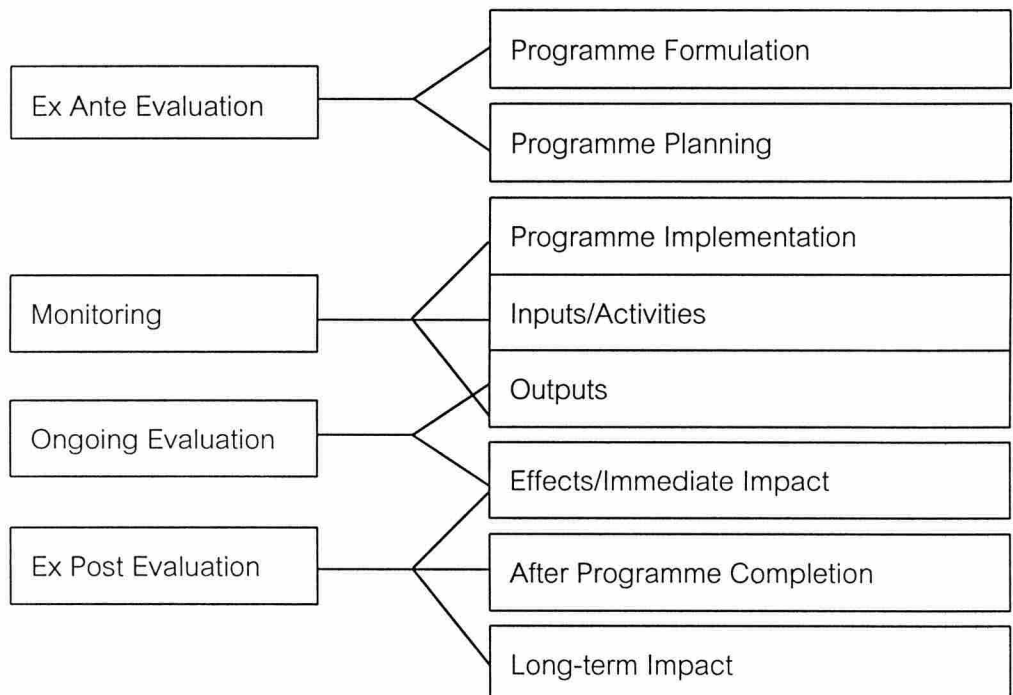
การติดตามผลและการประเมินผลเป็นคำที่มีขอบเขตกว้างขวาง ในเรื่องการวางแผนและการดำเนินการ บางครั้งมักจะใช้เป็นคำแทนกัน (Synonyms) แต่ในทางปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมและกระบวนการที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจำเป็นต้องแยกคำ ๒ คำนี้ให้ออกจากกันอย่างชัดเจน เนื่องจากต้องการให้งานดำเนินไปอย่างเป็นระบบ (System) และเชื่อถือได้ เพื่อให้เป็นประโยชน์และเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจของผู้บริหาร

การติดตามผล เป็นกระบวนการของการบริหารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ข้อเสนอแนะอย่างรวดเร็วและทันเวลาต่อกระบวนการทำงานเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในทุกด้านตามเป้าหมายที่กำหนด ดังนั้นการติดตามผลจึงจำเป็นที่ต้องกระทำต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินการ ซึ่งอาจคล้ายกับการนิเทศงาน แต่ต่างกันที่ การนิเทศงานมุ่งเน้นรายละเอียดเฉพาะกรณี ส่วนการติดตามผลมุ่งเน้นการแก้ปัญหาของระบบ อย่างไรก็ตาม การติดตามผล สามารถหมายถึงการตรวจสอบขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยพิจารณาปัจจัยนำเข้า (Inputs Activities) และ ผลผลิต (Outputs) ระยะเวลาในการดำเนินการ การใช้ทรัพยากรต่างๆ ว่าเป็นไปตามตารางกำหนดหรือไม่ มีความก้าวหน้า มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร (กรวีร์ ศรีกิจการ, ๒๕๔๒ : ๑๔ - ๑๖)

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนต่างๆของการติดตามผลและการประเมินผล

Monitoring and Evaluation Process Subphases

Programme Processes Subphases

๒.๑.๒ แนวคิดการประเมินผล

วิวัฒนาการของแนวคิดการประเมินนั้น ได้เริ่มพัฒนามาจากสาขาวิชาทางการศึกษาและจิตวิทยา โดยนักประเมินผลได้ให้ความหมายของการประเมินผล หมายถึง กระบวนการรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลให้อยู่ในรูปที่สามารถตีความได้เพื่อเป็นฐานสำหรับนำไปสู่การตัดสินใจ หรือตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือการตัดสินความสอดคล้องต้องกันระหว่างการปฏิบัติกับวัตถุประสงค์(เยา วดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี, ๒๕๔๒ : ๓ - ๖)

Rossi (1977, 1982) ได้กล่าวว่า “การประเมิน” เป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคม เพื่อตัดสินและพัฒนาโครงการด้านการวางแผนและการติดตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการทางสังคม รวมทั้งการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงจากการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปปฏิบัติ จะเห็นได้ว่าการประเมินในแนวคิดนี้มีลักษณะของการวิจัยประยุกต์ ซึ่งจะมีการออกแบบวิจัย สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งตอบคำถามที่ว่า โครงการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีความสำเร็จระดับใด

แนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะมองกิจกรรมการประเมินว่า มีลักษณะเป็นกิจกรรมของการวิจัย ด้วยเหตุนี้จึงมีการนิยามว่า การประเมินจึงเป็นกระบวนการวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Guttentag and Struening, 1975 ; Riecken and Boruch, 1974)

การวิจัยประเมินผลได้พัฒนาองค์ความรู้มาตลอดหลายทศวรรษ จนกระทั่ง Suchman (1967) ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยา แห่งมหาวิทยาลัย Pittsburgh ได้ใช้เวลายาวนานในการศึกษางานวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ โดยได้ให้ความสนใจในด้านการประเมิน และได้ตีพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับการวิจัยประเมินผล คือ Evaluative Research : Principles and Practice in Public Service and Social Action Program (1967) การวิจัยประเมินผลจึงได้นำมาใช้กับระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อตรวจสอบและติดตามผลโครงการทางด้านสาธารณสุข การศึกษา รวมทั้งโครงการบริการสาธารณะด้านอื่นๆ

ในศตวรรษที่ ๑๙ เป็นยุคแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี จึงมีผลกระตุ้นให้มีการปรับปรุงและปฏิรูปโครงสร้างทางสังคม เช่น มีการปฏิรูปเกี่ยวกับโครงสร้างทางการศึกษา โครงการด้านสุขภาพอนามัย ตลอดจนโครงการบริการทางสังคมอื่นๆทั้งในสหราชอาณาจักรอังกฤษและสหรัฐอเมริกา การประเมินจึงได้เน้นหนักไปทางด้านการตรวจสอบและการติดตามผล เช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ประธานาธิบดี John F. Kennedy ได้ทุ่มเงินจำนวนมากเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของโครงการต่างๆ ทางด้านสุขภาพอนามัย การบริการสังคมและการศึกษา ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้มีรายได้น้อย และได้เรียกร้องให้โครงการต่างๆ ที่ได้รับทุนสนับสนุนดังกล่าว ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลประจำปี เพื่อให้ทราบผลลัพธ์ของโครงการ

การ รวมทั้งมีการว่าจ้างผู้ตรวจสอบภายนอกเพื่อติดตาม ควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานในโครงการต่างๆ ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและระดับท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทการประเมินจึงเป็นเสมือนเครื่องมือทางการเมืองและการบริหาร ในการที่จะควบคุมการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ทำให้แนวคิดของการประเมินได้วิวัฒนาการไปในทิศทางใหม่ (McLaughlin, 1975) คือในรูปของความรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ (accountability) ต่อมาการวิชาการประเมินผลได้มีการพัฒนาไปในแนวคิดที่เน้นความสำคัญของการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคมและเศรษฐศาสตร์ จนเป็นพื้นฐานของการประเมินประสิทธิภาพของนโยบาย แผนงาน และโครงการทางสังคม ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง พฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์

คุณค่าของการประเมินผล (Evaluation)

Scriven (1969) ได้ชี้ว่า การประเมินคุณค่าสามารถทำได้ทั้งก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ หรือสิ้นสุดโครงการ เพื่อเตรียมข้อเสนอแนะที่เหมาะสมสำหรับผู้ปฏิบัติโครงการ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการที่ต่อเนื่องให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้นการประเมินคุณค่าของการประเมิน จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญที่ใช้เพื่อการพิจารณา ๓ องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้ (๑) เกณฑ์ (๒) กระบวนการ และ (๓) เทคนิควิธีสำหรับอ้างอิงผลการประเมินอย่างมีระบบ ส่วนแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพของการประเมินผลได้ยึดหลักกระบวนการประเมินที่สำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. เป้าหมายหรือความต้องการของการประเมิน
๒. วิธีการประเมิน ซึ่งพิจารณาได้จากวิธีการวัดผล เครื่องมือการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
๓. ผลการประเมิน มีประโยชน์ในการนำไปใช้ มีความน่าเชื่อถือ และเที่ยงตรง

ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลอย่างเป็นระบบ สามารถช่วยให้ผู้บริหารได้ตระหนักถึงคุณภาพของกฎหมาย นโยบาย แผน หรือโครงการที่กำหนดต่อการสนองตอบความต้องการของสังคม และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกฎหมาย นโยบาย แผน หรือโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้การดำเนินการนั้นๆมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

การประเมินผลมีความมุ่งหมายและมีความสำคัญตามความคิดเห็นของนักวิชาการในหลายแห่งหลายมุมดังต่อไปนี้ (ประชุม รอดประเสริฐ, ๒๕๔๒ : ๗๔ - ๗๕)

มิตเซล (Harold E. Mitzel) กล่าวว่า การประเมินผลมีความมุ่งหมายที่สำคัญ ๓ ประการ

๑) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของการดำเนินการนั้นๆ

๒) เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องขึ้น

๓) เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

คีนอก (Alan B. Knox) กล่าวว่า การประเมินผลมีความมุ่งหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

๑) เพื่อแสดงถึงวัตถุประสงค์สำคัญ และประสิทธิผลของการดำเนินการ

๒) เพื่อรวบรวมหลักฐานและข้อมูลเพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผล

๓) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปผล

๔) เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำไปใช้ได้

๕) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย แผน หรือโครงการให้
มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รอสซีและฟรีแมน (Peter H. Rossi and Howard E. Freeman) กล่าวว่า การประเมินผลมีความมุ่งหมายตามเหตุผลดังต่อไปนี้

๑) เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์

๒) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

๓) เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ

๔) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียหรือข้อจำกัดของกฎหมาย นโยบาย แผนหรือโครงการ เพื่อการตัดสินใจในการสนับสนุนหรือล้มเลิก

๕) เพื่อตรวจสอบระดับความสามารถในการดำเนินการบรรลุถึงเป้าหมาย

สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) ระบุว่า การประเมินผลมิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพิสูจน์หรือตรวจสอบการดำเนินการต่างๆ เท่านั้น แต่เป็นการกระทำเพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จากความมุ่งหมายของการประเมินโครงการดังที่ได้กล่าวแล้วจะสามารถกล่าวเป็นข้อสรุปที่แสดงถึงความสำคัญหรือคุณประโยชน์ของการประเมินโครงการได้ดังนี้

๑. การประเมินผลจะช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น

๒. การประเมินผลช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่

๓. การประเมินผลช่วยให้เห็นนโยบาย แผนงาน โครงการบรรลุวัตถุประสงค์

๔. การประเมินผลมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของการดำเนินการต่างๆ

๕. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน

๖. การประเมินผลช่วยในการตัดสินใจในเชิงบริหาร โดยได้ทราบถึงอุปสรรค ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อไป หรือจะยุติการดำเนินการต่าง ๆ นั้นเสีย

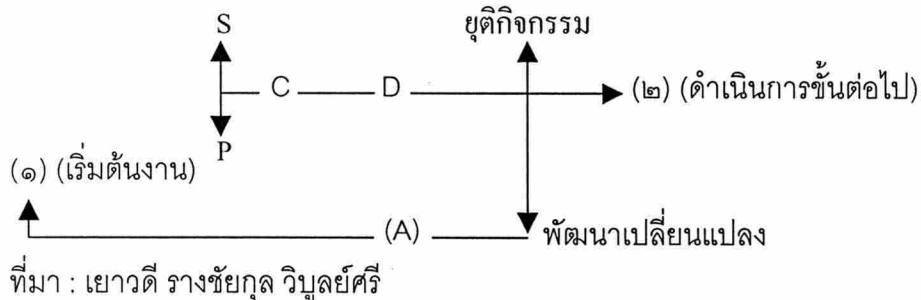
แนวคิดการประเมินของโปรวัส

(Provus' Discrepancy Evaluation)

โปรวัส คือ นักทฤษฎีการประเมินผลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการประเมินสมัยใหม่และได้ให้นิยาม "การประเมิน" ว่าเป็น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและการค้นหาช่องว่างระหว่างภาวะที่เป็นจริงกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อใช้ภาวะดังกล่าวนี้เป็นตัวชี้หรือระบุข้อบกพร่องของกิจกรรมหรือโครงการใดๆ

แนวคิดการประเมินของโปรวัส สามารถนำเสนอเป็นโมเดลการประเมินที่เรียกว่า "การประเมินความไม่สอดคล้อง" (The Discrepancy Evaluation Model) ซึ่งมีรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ดังนี้(เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี, ๒๕๔๒ : ๕๒)

แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐานตามโมเดลของโปรวัส

ที่มา : เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี

จากแผนภูมิดังกล่าว สัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายดังนี้

S คือ Standard หมายถึง เกณฑ์มาตรฐาน

P คือ Program Performance หมายถึง การปฏิบัติงานของโครงการ

C คือ Comparison หมายถึง การเปรียบเทียบ

D คือ Discrepancy Information หมายถึง สารสนเทศที่แสดงความแตกต่าง

A คือ Alternative หมายถึง ทางเลือกเพื่อการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในลักษณะของการพัฒนาการทำงานของโครงการให้มีผลดียิ่งขึ้น

ผลของภาวะความแตกต่างระหว่าง S กับ P ซึ่งส่งผลทำให้เกิด D นั้น สามารถนำไปสู่การตัดสินใจเพื่อดำเนินการในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

๑. ดำเนินการขั้นต่อไป
๒. กลับไปพัฒนาเฉพาะในส่วนของขั้นตอนที่ได้ดำเนินการมาแล้ว
๓. กลับไปเริ่มต้นกิจกรรมใหม่ๆ ใหม่ทั้งหมด
๔. ยุติการดำเนินการหรือโครงการนั้นๆ

ขั้นตอนการประเมินงานหรือกิจกรรมใดๆ นั้น โปรดระลึกไว้ว่า การประเมินผลเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับโครงการ โดยการประเมินดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นตอนการประเมินรายละเอียดของการออกแบบกฎหมาย นโยบาย แผนหรือโครงการ ซึ่งได้แก่ การพิจารณาถึงจุดประสงค์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วัสดุ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ แผนการ กิจกรรม ตลอดจนการกำหนดผลที่คาดว่าจะได้รับ
๒. ขั้นตอนการปฏิบัติและการกำหนดแผนในการดำเนินการ
๓. ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนการที่กำหนด
๔. ขั้นตอนการติดตามผลที่เกิดขึ้นจริง
๕. ขั้นตอนการพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

แนวคิดและโมเดลชิปในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

(Stufflebeam' s CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม คือนักทฤษฎีการประเมินผลที่มีผลงานการเผยแพร่วิชาการประเมินผลจนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในวงการนักวิชาการประเมินผล ซึ่งในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับวิชาการประเมินผล ชื่อ "Educational Evaluation and Decision Making" หนังสือเล่มนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างมากในวงการศึกษานักวิชาการของไทยเพราะได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจและทันสมัย (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, ๒๕๔๒ : ๕๖ - ๕๘) โดยสตัฟเฟิลบีมได้ให้นิยามคำว่า "การประเมิน" คือ กระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลที่จัดเก็บมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เกิดเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจต่อไป

สตัฟเฟิลบีม ได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการประเมินผลดังนี้

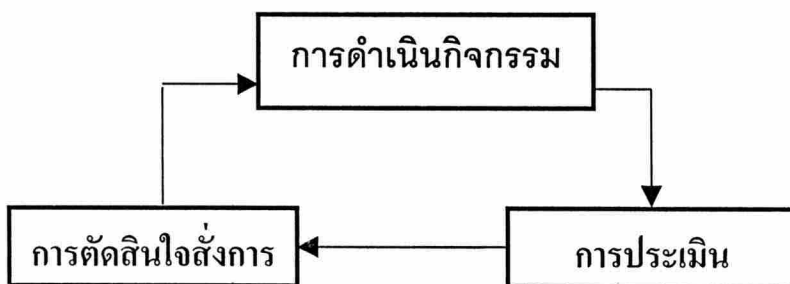
๑. การประเมิน เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือมีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่อุปกรณ์ใหม่ของวงจรด้วย
๒. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ

๓. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้
๔. กระบวนการประเมิน จะต้องมีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้น มาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ
๕. สารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและมีประโยชน์
๖. สารสนเทศดังกล่าว จะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางดำเนินการใดๆ ต่อไป

แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี

ทั้งนี้ ในส่วนที่เป็นรายละเอียดของการประเมินตามนิยามของสตัฟเฟิลบีมนั้น สามารถถ่ายทอดออกเป็นโมเดลพื้นฐานได้ดังนี้ (Worthen & Sanders, 1973 : 134)

แผนภูมิที่ ๒.๓ แสดงโมเดลพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม

การประเมินตามโมเดลของสตัฟเฟิลบีมนั้น สามารถสรุปการประเมินเป็น ๓ ขั้นตอน คือ

๑. กำหนด หรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
๒. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
๓. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

ประเภทของการประเมิน

สตัฟเฟิลบีมและคณะ ได้แบ่งการประเมินออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C)

เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการโครงการใดๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การที่ประเด็นปัญหาตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ

๒. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I)

เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

๓. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P)

ส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อ

- ๓.๑ หาข้อบกพร่องของการดำเนินการเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข
- ๓.๒ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่างๆ
- ๓.๓ บันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน

๔. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P)

เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนกฎหมาย นโยบาย แผน หรือโครงการ

การจัดประเภทของการประเมินดังกล่าว แสดงถึงการประเมินที่พยายามให้ครอบคลุมกระบวนการทำงานในทุกๆ ขั้นตอน ตามแนวคิดที่รู้จักกันดีในนามว่า "CIPP"

สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง ๔ ประเภทข้างต้น ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ ซึ่งสามารถจะแบ่งออกได้อีก ๔ ประเภทเช่นกัน คือ

๑. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน

เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสถานะแวดล้อม มีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

๒. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้าง

เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนการทำงานต่างๆ

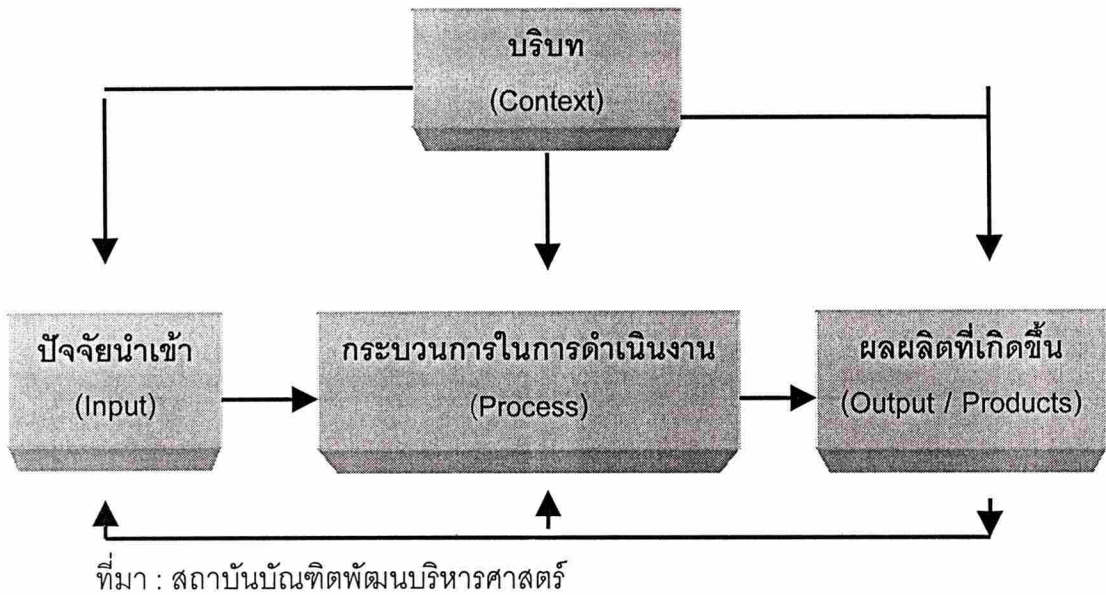
๓. การตัดสินใจเพื่อนำไปปฏิบัติ

เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการ มีบทบาทสำคัญ คือ ควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด

๔. การตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการหรือการดำเนินการต่างๆ

เป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้น มีบทบาทหลักคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับ การยุติ ล้มเลิก หรือขยายการดำเนินการต่างๆ ในช่วงเวลาต่อไป

แผนภูมิที่ ๒.๔ แสดงตัวอย่างที่ใช้ในการติดตามประเมินผล

๒.๒ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

บทบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิดใด เพศ หรือ ศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่

มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๘๐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๘๖ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือก

บทที่ ๓

กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

- ๓.๑ ตัวแปรในการศึกษา
- ๓.๒ กรอบแนวคิดในการศึกษา
- ๓.๓ นิยามเชิงปฏิบัติการ
- ๓.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๓.๑ ตัวแปรในการศึกษา

๓.๑.๑ ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

บทบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พ.ศ.๒๕๕๐

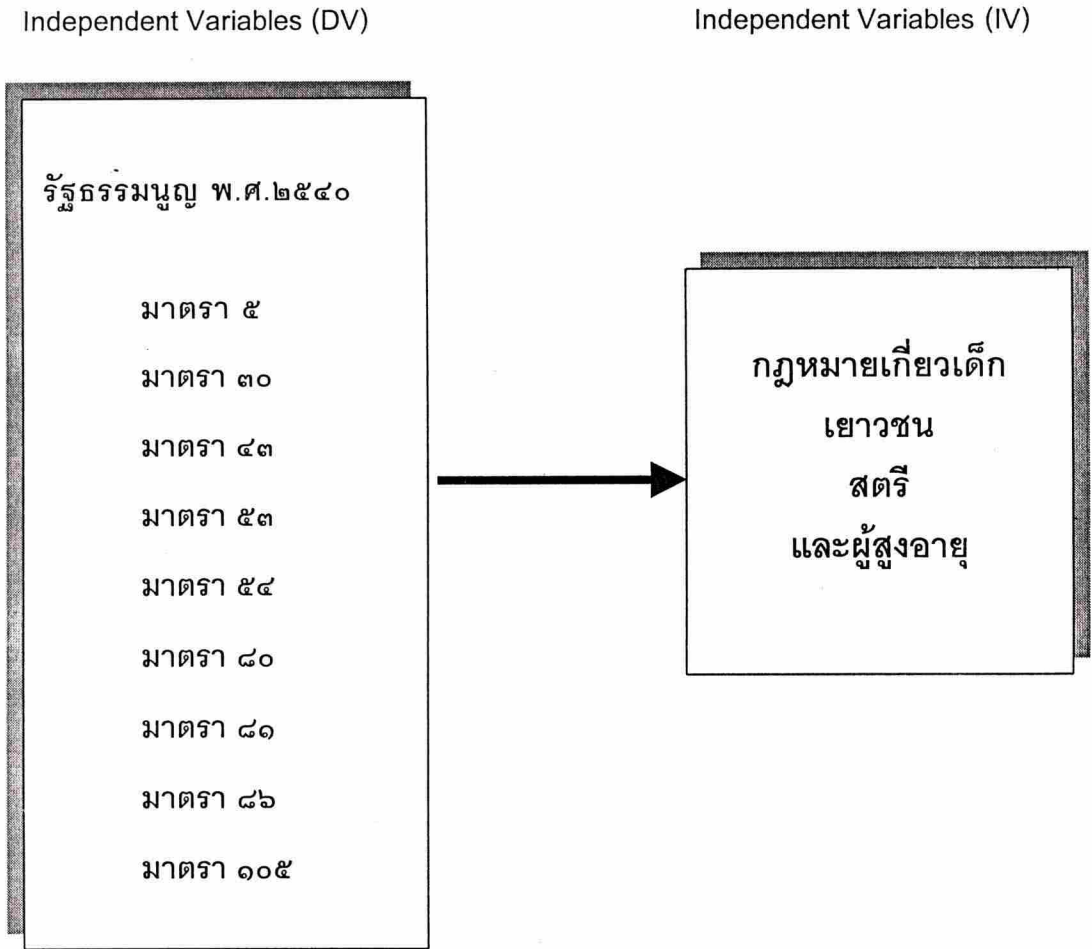
๓.๑.๒ ตัวแปรตาม (dependent Variables)

การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ระหว่างปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗

๓.๒ กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากตัวแปรดังกล่าว ผู้ศึกษาขอเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ดังแผนภูมิที่ ๓.๑

แผนภูมิที่ ๓.๑ กรอบแนวคิดในการศึกษา (Conceptual Framework)

๓.๓ นิยามเชิงปฏิบัติการ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อความที่ปรากฏอยู่ในรายงานการศึกษานี้ ผู้ศึกษาจึงให้ความหมายของศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาพอสังเขป ดังนี้

๓.๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมายถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ตราไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม

๒๕๕๐

๓.๓.๒ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

หมายถึง มาตรา ๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๓

มาตรา ๕๔ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๖ มาตรา ๑๐๕ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓.๓.๓ การบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

หมายถึง ได้มีการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ตามบทบัญญัติมาตราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ โดยการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เกิดผลการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

๓.๓.๔ การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

หมายถึง ได้มีการดำเนินการตราร่างพระบัญญัติเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ หรือร่างอื่นใดที่สามารถใช้เป็นกฎหมายได้โดยการผ่านกระบวนการนิติบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผลบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว

๓.๓.๕ เด็ก

สมบัติของสมุทรรัฐสภา

หมายถึง บุคคลวัยตั้งแต่ ๐ - ๑๔ ปี

๓.๓.๖ เยาวชน

หมายถึง บุคคลวัยตั้งแต่ ๑๕ - ๒๕ ปี

๓.๓.๗ สตรี

หมายถึง เพศหญิง

๓.๓.๘ ผู้สูงอายุ

หมายถึง บุคคลวัยตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป

๓.๓.๙ การติดตาม

หมายถึง การติดตาม ตรวจสอบ เกี่ยวกับการดำเนินการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

๓.๓.๑๐ การประเมินผล

หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินการหรือการบังคับใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๕

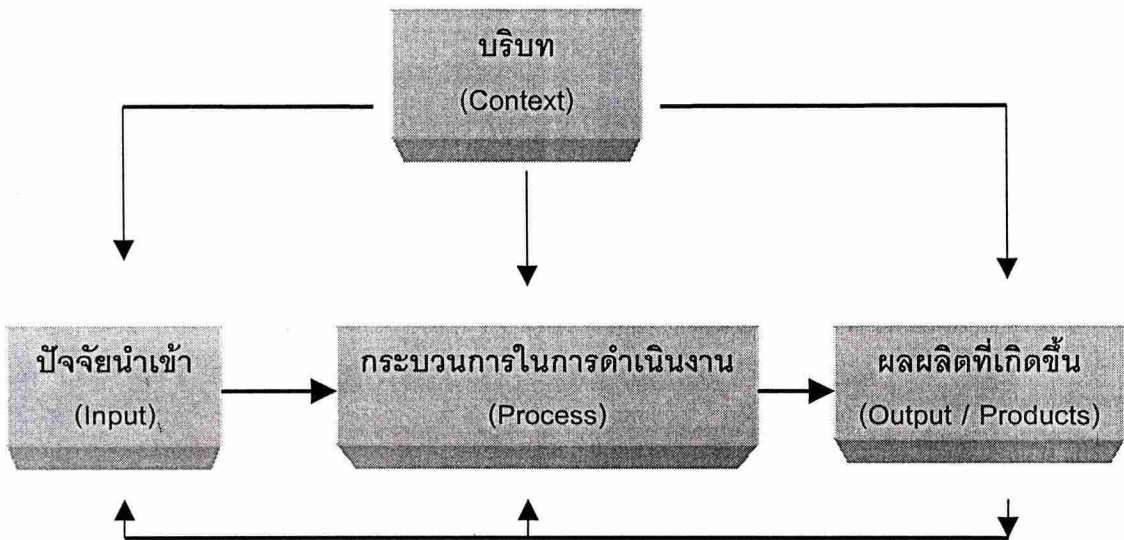
๓.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้รูปแบบและขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร(Documentary Research) ของทางราชการ ซึ่งผ่านการรับรองความถูกต้องโดยหน่วยงานของรัฐ

๓.๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลและเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงของการ Programme Implementation คือช่วงระหว่างการใช้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว โดยทำการศึกษาติดตามและประเมินผลในส่วนของ Output / Products ซึ่งหมายถึงผลผลิต หรือกฎหมายที่ออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ และใช้แนวคิด ทฤษฎีและตัวแบบการประเมินผลแบบ CIPP เพื่อทำการวิเคราะห์ผลจากตัวแปรอิสระ ซึ่งหมายถึงปัจจัยนำเข้า (รัฐธรรมนูญ) และตัวแปรตาม ซึ่งหมายถึง ผลผลิตที่เกิดจากปัจจัยนำเข้า(กฎหมายที่ออกตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ) ตามตัวแบบที่ปรากฏนี้

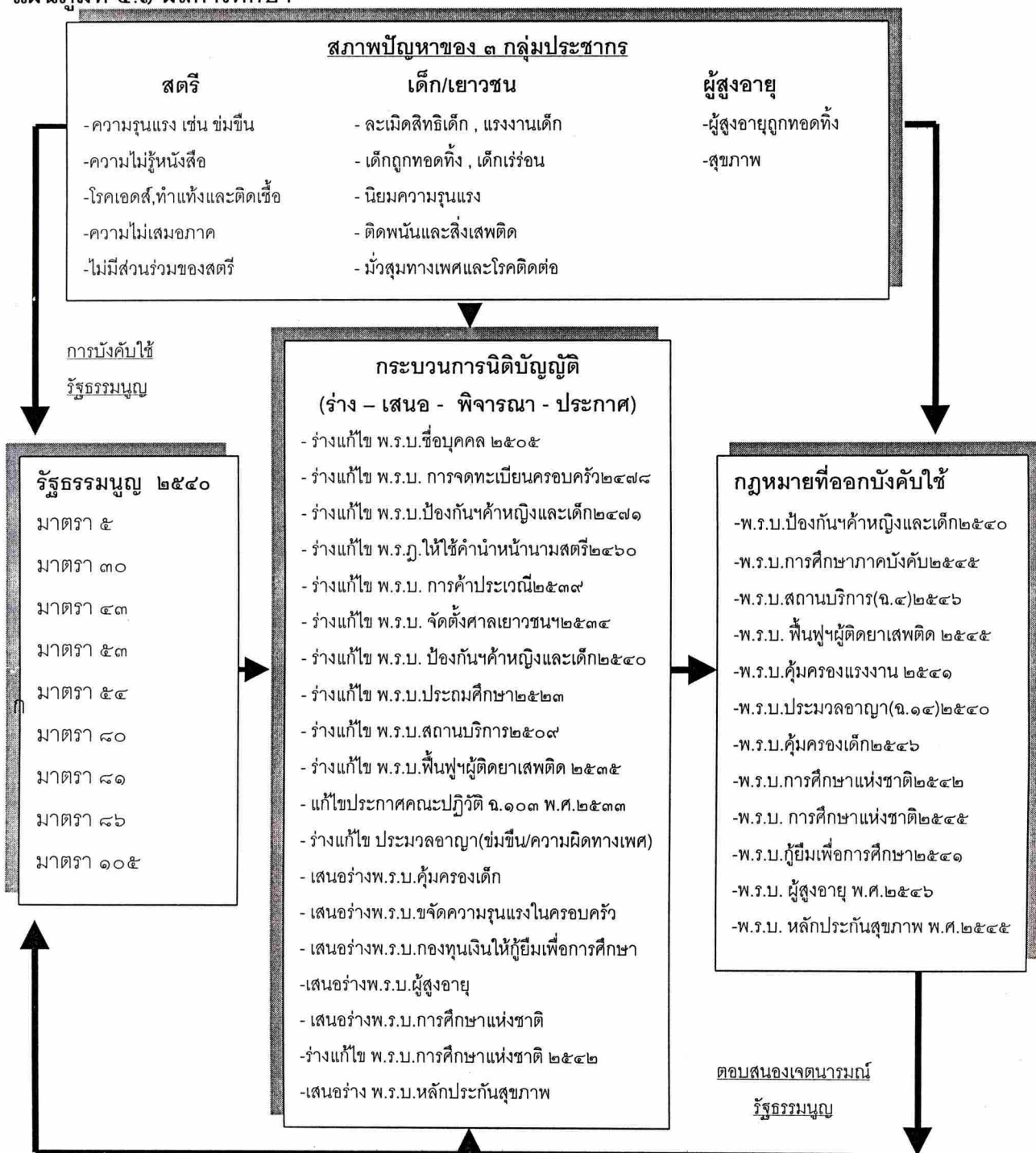

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑ ผลการศึกษา

ตารางที่ ๕.๑ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณี
การออกกฎหมายเกี่ยวกับสตรี ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗(ต่อ)

บริบท (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ(Process)	ผลผลิต (Products)
สภาพปัญหา	รัฐธรรมนูญ	ดำเนินการ	สำเร็จเป็นกฎหมาย
สตรี			
-ความไม่เสมอภาคและ การไม่ได้รับความคุ้มครอง ในการจ้างงาน	มาตรา ๘๖ คุ้มครอง แรงงานเด็กและสตรี	-แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ พ.ศ.๒๕๓๓	-พ.ร.บ. คุ้มครองแรง งาน พ.ศ.๒๕๔๑
-ความรุนแรงในครอบครัว -การค้าหญิงและเด็ก	มาตรา ๕๓ มาตรา ๘๐ สิทธิในการได้รับ ความคุ้มครองและ พัฒนาโดยรัฐ	-เสนอร่างพ.ร.บ. ขจัด ความรุนแรงในครอบครัว -แก้ไขพ.ร.บ. การค้า ประเวณี ๒๕๓๙ -แก้ไขพ.ร.บ. ป้องกันและ ปราบปรามการค้าหญิง และเด็ก ๒๕๗๑ -เสนอร่างพ.ร.บ. ป้องกัน และปราบปรามการค้า มนุษย์ -แก้ไข พ.ร.บ. ประมวล อาญา	- ระหว่างดำเนินการ -ยังไม่แล้วเสร็จ -พ.ร.บ. ป้องกันและ ปราบปรามการค้า หญิงและเด็ก ๒๕๔๐ -ยังไม่แล้วเสร็จ
-ข่มขืนกระทำชำเรา			
-ความไม่รู้หนังสือ	มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๖ ว่า ด้วยการส่งเสริมและ พัฒนา	-เสนอร่างพ.ร.บ. การ ศึกษาแห่งชาติ -แก้ไขพ.ร.บ. การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒	-พ.ร.บ. การศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ -พ.ร.บ. การศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ.๒๕๔๕
-โรคเอดส์ ทำแท้งและ ติดเชื้อ		-เสนอร่างพ.ร.บ. หลัก ประกันสุขภาพ	-พ.ร.บ. หลักประกันสุข ภาพ พ.ศ.๒๕๔๕

ตารางที่ ๔.๒ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณี
การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗

บริบท (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ(Process)	ผลผลิต (Products)
สภาพปัญหา	รัฐธรรมนูญ	ดำเนินการ	สำเร็จเป็นกฎหมาย
เด็กและเยาวชน			
-แรงงานเด็ก	มาตรา ๘๖ คุ้มครอง แรงงานเด็กและสตรี	-แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ พ.ศ.๒๕๓๓	-พ.ร.บ. คุ้มครองแรง งาน พ.ศ.๒๕๕๑
-ละเมิดสิทธิเด็ก เช่น ข่มขืนกระทำชำเรา	มาตรา ๕๓ สิทธิใน การได้รับความคุ้ม ครองโดยรัฐ	-เสนอร่างพ.ร.บ. คุ้ม ครองเด็ก	-พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๕๖
-เด็กถูกทอดทิ้ง		-แก้ไขพ.ร.บ. จัดตั้งศาล เยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาว ชน และ คร อ บ ค ร วั พ.ศ.๒๕๓๕	-ระหว่างดำเนินการ
-เด็กเร่ร่อน		-แก้ไขพ.ร.บ. การค้า ประเวณี ๒๕๓๙	-ยังไม่แล้วเสร็จ
		-แก้ไขพ.ร.บ. ป้องกันและ ปราบปรามการค้าหญิง และเด็ก ๒๕๗๑	-พ.ร.บ. ป้องกันและ ปราบปรามการค้า หญิงและเด็ก ๒๕๕๐
		-เสนอร่างพ.ร.บ. ป้องกัน และปราบปรามการค้า มนุษย์	-ยังไม่แล้วเสร็จ
		-แก้ไข พ.ร.บ. ประมวล กฎหมายอาญา(ความ ผิดทางเพศ)	พ . ร . บ . ประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับ ที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๕๐
-ความรุนแรงในครอบครัว		-เสนอร่างพ.ร.บ. ขจัด ความรุนแรงในครอบครัว	-ยังไม่แล้วเสร็จ

ตารางที่ ๔.๒ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณี
การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ (ต่อ)

บริบท (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ(Process)	ผลผลิต (Products)
สภาพปัญหา	รัฐธรรมนูญ	ดำเนินการ	สำเร็จเป็นกฎหมาย
เด็กและเยาวชน			
- สิ่งเสพติด	มาตรา ๕๓ สิทธิในการได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ	- ยกเลิก พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๓	- พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕
- มั่วสุมทางเพศ	มาตรา ๘๐ ว่าด้วยการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนา	- แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาว่าด้วยวัตถุหรือสิ่งของลามก - แก้ไข พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ.๒๕๐๙	- ยังไม่แล้วเสร็จ - พ.ร.บ. สถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๖
- ติดพันและนิยมความรุนแรง		- ยังมีดำเนินการ	- ยังมีดำเนินการ
- ขาดโอกาสทางการศึกษา	มาตรา ๔๖ สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	- แก้ไข พ.ร.บ. ประถมศึกษา ๒๕๒๓ - เสนอร่าง พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	- พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕ - พ.ร.บ. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- คุณภาพการศึกษา	มาตรา ๘๐ ว่าด้วยการพัฒนาเด็กและเยาวชน มาตรา ๘๑ ว่าด้วยการจัดการศึกษาของรัฐ	- เสนอร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ - แก้ไข พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒	พ.ศ.๒๕๔๑ - พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ - พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕

ตารางที่ ๔.๒ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณี
การออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗ (ต่อ)

บริบท (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ(Process)	ผลผลิต (Products)
สภาพปัญหา	รัฐธรรมนูญ	ดำเนินการ	สำเร็จเป็นกฎหมาย
เด็กและเยาวชน -การมีส่วนร่วมทางการเมือง	มาตรา ๑๐๕ บุคคล อายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง	ใช้สิทธิตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ	ใช้สิทธิตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญ

จากตารางที่ ๔.๒ นั้น บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ เยาวชนสามารถไปใช้สิทธิทางการเมืองตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นครั้งแรกของให้สิทธิทางการเมืองแก่เยาวชนไทย

ตารางที่ ๔.๓ แสดงการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณี
การออกกฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗

บริบท (Context)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ(Process)	ผลผลิต (Products)
สภาพปัญหา	รัฐธรรมนูญ	ดำเนินการ	สำเร็จเป็นกฎหมาย
ผู้สูงอายุ -ถูกทอดทิ้ง -สุขภาพ	มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๘๐ มาตรา	-เสนอพ.ร.บ.ผู้สูงอายุ -เสนอร่างพ.ร.บ.หลัก ประกันสุขภาพ	- พ . ร . บ . ผู้ ส ูง อ า ย ุ พ.ศ.๒๕๔๖ -พ.ร.บ.หลักประกันสุข ภาพ พ.ศ.๒๕๔๕

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๐ - ๒๕๔๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษา ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาติดตามและประเมินผลด้วยเครื่องมือการศึกษา CIPP MODEL พบว่ามี การดำเนินการเพื่อให้เกิดการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ โดยมีบริบทของ สภาพปัญหาเป็นตัวเร่งเร้าให้เกิดผลการบังคับใช้และออกเป็นกฎหมายเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ศึกษาขอแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

๕.๑.๑ การดำเนินการด้านนิติบัญญัติที่ประสบความสำเร็จออกมาเป็นกฎหมาย ซึ่งตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในหลายด้านเกี่ยวกับกลุ่มประชากรเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ กล่าวคือ เจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครอง เช่น ด้านการคุ้มครองแรงงาน ได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ ซึ่งมีสาระสำคัญในการคุ้มครองแรงงานเด็กและสตรี(อ่านภาคผนวกประกอบ) ด้านการคุ้มครองสิทธิบุคคล เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.๒๕๔๐ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๔๖ พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๔๖ เจตนารมณ์ในการพัฒนาประชากร เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมจนเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕ เจตนารมณ์ในด้านรัฐสวัสดิการ เช่นพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ.๒๕๔๕ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้น

๕.๑.๒ การดำเนินการด้านนิติบัญญัติที่ยังไม่ปรากฏออกมาเป็นกฎหมายเพื่อบังคับใช้ ซึ่งมีหลายด้านด้วยกัน ผู้ศึกษาขอแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทคือ

๕.๑.๒.๑ อยู่ในขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ....ซึ่งทำการแก้ไขเพิ่มเติมมาจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ ฉบับร่างแก้ไขได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจากคณะกรรมการวิสามัญไปเรียบร้อยแล้ว

รอกการพิจารณาดำเนินการขั้นตอนต่อไป ซึ่งขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ที่กำลังจะเลือกตั้งในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๘ และยังมีร่างกฎหมายอีกหลายฉบับที่อยู่ในสภาพเดียวกับพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

๕.๑.๒.๒ อยู่ในขั้นตอนพิจารณาแก้ไข เช่น กฎหมายประมวลอาญาเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา และเกี่ยวกับความผิดด้านวัตถุหรือสิ่งของลามก พระราชบัญญัติที่มอบคด พ.ศ.๒๕๐๕ พระราชบัญญัติการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ.๒๔๗๘ พระราชบัญญัติการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๘ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำหน้าสตรี พ.ศ.๒๔๖๐ ร่าง พ.ร.บ.ขจัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.... ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.... เป็นต้น

๕.๑.๒.๓ อยู่ในขั้นตอนสรุปหาแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น ปัญหาเด็กและเยาวชนติดการพนัน ปัญหาเด็กและเยาวชนมั่วสุมทางเพศ ปัญหาเด็กและเยาวชนนิยมใช้ความรุนแรง ซึ่งปัญหาเหล่านี้กระทรวงศึกษาธิการยังไม่สามารถสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาได้

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

ผู้ทำการศึกษา ขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านกระบวนการนิติบัญญัติ

๕.๒.๑.๑ เคารพบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กระบวนการนิติบัญญัติมิใช่เพียงแค่ออกกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่สาระสำคัญควรจะเป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญด้วย อาทิ เจตนารมณ์ในการพัฒนาประชากรด้านการศึกษาที่ต้องการให้ประชากรมีความรู้คู่คุณธรรม เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมโดยส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรม แต่กฎหมายที่ออกตามบทบัญญัติดังกล่าวยังไม่สามารถรองรับเจตนารมณ์ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดได้ เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แม้ว่าจะมีสาระสำคัญตามบัญญัติรัฐธรรมนูญ แต่ในทางปฏิบัติยังละเลยเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนด อาทิ สาระสำคัญเกี่ยวกับคุณธรรม ยังไม่มีหน่วยงานการศึกษาใดที่มุ่งปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสนองตอบเจตนารมณ์ดังกล่าว ปรัชญาการณในแวดวงการศึกษายังอบรมและฝักใฝ่ไปเพื่อการแข่งขัน ซึ่งเสมือนหนึ่งบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๘๑ นี้ได้มีการบังคับใช้ แต่ไม่เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์

๕.๒.๑.๒ ยึดหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สตรีและผู้สูงอายุ การดำเนินการตามกระบวนการนิติบัญญัติควรคำนึงถึงอนุสัญญาต่างๆที่รัฐได้ให้กับไว้นานาชาติเช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สิทธิสตรีและผู้สูงอายุตามหลักการของสหประชาชาติ(อ่านภาคผนวกประกอบ) เนื่องจากประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมโลก ดังนั้นจึงควรยอมรับกติกาก็ได้ลงนามกันไว้

๕.๒.๑.๓ ทำการศึกษาวิจัยสภาพสังคมและปัญหาที่ก่อนจะมีการแก้ไขหรือตรากฎหมาย เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแท้จริงของสังคม เช่น ๑) ปัญหาการข่มขืนกระทำชำเรา สภาพสังคมปัจจุบัน มิใช่มีเพียงชายข่มขืนหญิง แต่ยังมีชายข่มขืนชาย และหญิงข่มขืนชายอีกด้วย รวมทั้งวิธีการข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศก็ได้พัฒนาแยบยลและรุนแรงมากขึ้น ตลอดจนอายุของผู้กระทำผิดก็ลดลงอีกด้วย ๒) ปัญหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายไทยยังไม่สามารถพัฒนาตามเทคโนโลยีสื่อสารได้ทัน ทำให้เกิดปัญหาสื่อลามกอนาจารแพร่ระบาดอย่างไม่สามารถควบคุมได้ในสังคมไทย เช่น สื่อช่วยอำนวยความสะดวกทางเพศที่ปรากฏใน Internet เป็นต้น ซึ่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ สามารถเข้าถึงในห้องนอนของเด็กและเยาวชนได้โดยง่ายเพียงแค่ผ่านสื่อสัญญาณตามสายโทรศัพท์เท่านั้นทำให้เกิดปัญหามั่วสุมทางเพศของเด็กและเยาวชนอย่างมาก และกำลังเป็นวิกฤติการณ์ที่น่าห่วงใยในสังคมไทย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจึงสะท้อนถึงความไม่สามารถเท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของกระบวนการนิติบัญญัติ

๕.๒.๒ ด้านการปฏิบัติ

๕.๒.๒.๑ ควรมีการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย โดยการตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

๕.๒.๒.๒ ควรมีกระบวนการสร้างเสริมความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานรัฐควรมีการสร้างเสริมความเข้าใจในบทบัญญัติกฎหมายที่หน่วยงานของตนเองเกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรวีร์ ศรีกิจการ. ๒๕๔๒. เทคนิคการประเมินผลโครงการ. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาสังคม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (อัดสำเนา)

กิจการสตรีและสถาบันครอบครัว,สำนักงาน. ๒๕๔๗ จำนวนประชากร.กรุงเทพมหานคร : สำนัก
งานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (อัดสำเนา)

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. ๒๕๔๒ การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๔๕. สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

ประชุม รอดประเสริฐ. ๒๕๔๒. การบริหารโครงการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเนติกุลการพิมพ์
สถิติแห่งชาติ,สำนักงาน. ๒๕๔๖. สมุดสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (อัดสำเนา)

ส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, สำนัก. ๒๕๔๖. สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย : กรุงเทพมหานคร
สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (อัดสำเนา)

ส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, คณะกรรมการ. ๒๕๔๗. แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙). กรุงเทพมหานคร : คณะ
กรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (อัดสำเนา)

ภาษาอังกฤษ

Guttentag, M., and Struening, E.L. ๑๙๗๕. Handbook of Evaluation Research. Beverly Hill, California : Sage Publications, Inc.

Mclaughlin, M.W. ๑๙๗๕. Evaluation and Reform. Cambridge, Massachusetts : Ballinger Publishing.

Riecken, H.W. and Boruch, R.F. Eds. ๑๙๗๔. Social Experimentation : A method for Planning and Evaluating Social Intervention. New York : Academic Press.

Rossi, P.H. and Wright, S.R. ๑๙๗๗. "Evaluation Research : An Assessment of theory, Practice and Politics" Evaluation Quarterly February : ๕ - ๔๘

Rossi, P.H. and Freeman, H.E. ๑๙๘๒ Evaluation : A Systematic Approach. Beverly Hill, California : Sage Publications, Inc.

Scriven, M.S. ๑๙๖๙. "An Introduction to Meta – Evaluation" Educational Product Report. February

Suchman, E.A. ๑๙๖๗. Evaluative Research : Principles and Practice in Public Service and Social Action Programs. New York : Russell Sage Foundation.

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับสตรีและเด็ก)

หมวด 3

การใช้แรงงานหญิง

มาตรา 38 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงาน อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) งานเหมืองแร่หรืองานก่อสร้างที่ต้องทำได้ดิน ใต้น้ำ ในอุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา เว้นแต่ลักษณะของงานไม่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพหรือร่างกายของลูกจ้างนั้น
- (2) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป
- (3) งานผลิตหรือขนส่งวัตถุระเบิดหรือวัตถุไวไฟ
- (4) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 39 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์ ทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา ทำงานล่วงเวลา ทำงานในวันหยุด หรือทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) งานเกี่ยวกับเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ที่มีความสั่น สะเทือน
- (2) งานขับเคลื่อนหรือติดไปกับยานพาหนะ
- (3) งานยก แบก หาม หาบ ทูน ลาก หรือเข็นของหนักเกิน สิบห้ากิโลกรัม
- (4) งานที่ทำในเรือ
- (5) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ในกรณีที่นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงทำงาน ระหว่างเวลา 24.00 นาฬิกาถึงเวลา 06.00 นาฬิกา และพนักงาน ตรวจแรงงานเห็นว่างานนั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความ ปลอดภัยของหญิงนั้น ให้พนักงานตรวจแรงงานรายงานต่ออธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณาและมีคำสั่งให้นายจ้างเปลี่ยน เวลาทำงาน หรือลดชั่วโมงทำงานได้ตามที่เห็นสมควร และให้นายจ้าง ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

มาตรา 41 ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอด บุตรครรภ์หนึ่งไม่เกินเก้าสิบวันวันลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวันหยุดที่มีในระหว่างวันลาด้วย

มาตรา 42 ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีใบรับรอง ของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งมา แสดงว่าไม่อาจทำงานในหน้าที่ เดิมต่อไปได้ ให้ลูกจ้างนั้นมีสิทธิขอให้นายจ้างเปลี่ยนงานในหน้าที่

เดิมเป็นการชั่วคราวก่อนหรือหลังคลอดได้ และให้นายจ้างพิจารณา เปลี่ยนงานที่เหมาะสมให้แก่ลูกจ้างนั้น

มาตรา 43 ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างซึ่งเป็นหญิงเพราะเหตุมีครรภ์

หมวด 4 การใช้แรงงานเด็ก

มาตรา 44 ห้ามมิให้นายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปีเป็นลูกจ้าง

มาตรา 45 ในกรณีที่มีการจ้างเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี เป็นลูกจ้าง ให้นายจ้างปฏิบัติดังนี้

(1) แจ้งการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงานตรวจ แรงงานภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เด็กเข้าทำงาน

(2) จัดทำบันทึกสภาพการจ้างกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมเก็บไว้ ณ สถานประกอบกิจการหรือสำนักงานของนายจ้าง พร้อมทั้งจะให้พนักงานตรวจแรงงานตรวจได้ในเวลาทำการ

(3) แจ้งการสิ้นสุดการจ้างลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กนั้นต่อพนักงาน ตรวจแรงงานภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่เด็กออกจากงาน

การแจ้งหรือการจัดทำบันทึกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบ ที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 46 ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กมีเวลาพัก วันหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งชั่วโมงติดต่อกันหลังจากที่ลูกจ้างทำงาน มาแล้วไม่เกินสี่ชั่วโมง แต่ในสี่ชั่วโมงนั้นให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กได้มี เวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

มาตรา 47 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีหรือผู้ ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ให้นายจ้างอาจให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและเป็น ผู้แสดงภาพยนตร์ ละครหรือการแสดงอย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันทำงาน ในระหว่างเวลาดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก นั้นได้พักผ่อนตามสมควร

มาตรา 48 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด

มาตรา 49 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) งานหลอม เป่า หล่อ หรือรีดโลหะ
 (2) งานปั๊มโลหะ
 (3) งานเกี่ยวกับความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน เสียง และแสงที่มีระดับแตกต่างจากปกติ อันอาจเป็นอันตรายตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

(5) งานเกี่ยวกับจุลชีวันเป็นพิษซึ่งอาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือเชื้ออื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(6) งานเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุระเบิด หรือวัตถุไวไฟ เว้นแต่ งานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(7) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นตามที่กำหนดในกฎ กระทรวง

(8) งานใช้เสื่อเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์

(9) งานที่ต้องทำใต้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ อุโมงค์ หรือปล่องในภูเขา

(10) งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(11) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน

(12) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป

(13) งานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 50 ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปีทำงานในสถานที่ตั้งต่อไปนี้

(1) โรงฆ่าสัตว์

(2) สถานที่เล่นการพนัน

(3) สถานเต็นรำ รำวง หรือร้องเงิง

(4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำ หน่ายและบริการ โดยมีผู้บ่าวเรือสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมี ที่สำหรับพักผ่อนหลับนอนหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า

(5) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 51 ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างของลูกจ้างซึ่ง เป็นเด็ก ให้แก่บุคคลอื่น

ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินประกันเพื่อการใดๆ จาก ฝ่ายลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็ก

ในกรณีที่นายจ้าง ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็ก บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ของลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กจ่ายหรือรับเงินหรือประโยชน์ตอบแทนใดๆ เป็นการล่วงหน้าก่อนมีการจ้าง ขณะแรกจ้างหรือก่อนถึงงวดการ

จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กในแต่ละคราว มิให้ถือว่าเป็น การจ่ายหรือรับค่าจ้างสำหรับลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็กนั้น และห้ามมิให้ นายจ้างนำเงินหรือประโยชน์ตอบแทนดังกล่าวมาหักจากค่าจ้าง ซึ่งต้อง จ่ายให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กตามกำหนดเวลา

มาตรา 52 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริม คุณภาพชีวิตและการทำงานของเด็กให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี มีสิทธิลาเพื่อเข้าที่ประชุม สัมมนา รับการอบรม รับการฝึกหรือลา เพื่อการอื่นซึ่งจัดโดยสถานศึกษาหรือ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่อธิบดีเห็นชอบโดยให้ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็กแจ้งให้นายจ้างทราบล่วงหน้าถึงเหตุที่ลาโดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้องถ้ามี และให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอด ระยะเวลาที่ลาแต่ปีหนึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ข้อที่ ๑ ข้อ ๒ (๑) รัฐภาคีจะเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตน โดยปราศจาก การเลือกปฏิบัติไม่ว่าชนิดใดๆ โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ สีผิว ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่นๆของเด็ก หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

(๒) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครอง การเลือกปฏิบัติ หรือการลงโทษ ในทุกรูปแบบบนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่ แสดงออกหรือความเชื่อของ บิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก

ข้อที่ ๒ ข้อ ๓ (๑) ในการกระทำทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็ก ไม่ว่าจะกระทำโดยสถาบันสังคม สงเคราะห์ของรัฐ หรือเอกชน ศาลยุติธรรม หน่วยงานฝ่ายบริหาร หรือองค์กรนิติบัญญัติ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

(๒) รัฐภาคีรับที่จะประกันให้มีการคุ้มครอง และการดูแลแก่เด็กเท่าที่จำเป็น สำหรับความอยู่ดี ของเด็ก โดยคำนึงถึงสิทธิ และหน้าที่ ของบิดามารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นที่รับผิดชอบเด็กนั้นตามกฎหมายด้วย และเพื่อการนี้ จะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ และบริหารที่เหมาะสมทั้งปวง

(๓) รัฐภาคีจะประกันว่า สถาบัน การบริการ และการอำนวยความสะดวกที่มี ส่วนรับผิดชอบต่อการดูแลหรือการคุ้มครอง เด็กนั้น จะเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้โดยหน่วยงานที่มีอำนาจโดยเฉพาะด้านความปลอดภัย สุขภาพ และในเรื่องจำนวนและความเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

ข้อที่ ๓ ข้อ ๑๒ (๑) รัฐภาคีจะประกันแก่เด็กที่สามารถมีความคิดเห็นเป็นของตนเองได้แล้ว ซึ่งสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นโดยเสรีในทุกๆ เรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุ และวุฒิภาวะของเด็กนั้น

(๒) เพื่อความมุ่งประสงค์นี้ เด็กจะได้รับโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสที่จะมีสิทธิมีเสียงในกระบวนการพิจารณาทาง ตุลาการ และทางปกครอง ใดๆ ที่มีผลกระทบต่อเด็กไม่ว่าโดยตรง หรือผ่านผู้แทน หรือองค์กรที่เหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับ ระเบียบวิธีปฏิบัติตาม กฎหมายภายใน

ข้อที่ ๔ ข้อ ๑๘ (๑) รัฐภาคีจะใช้ความพยายามที่สุด เพื่อประกันให้มีการยอมรับหลักการที่ว่า ทั้งบิดาและมารดาที่มีความรับผิดชอบร่วมกันในการ เลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ตามกฎหมายแล้วแต่กรณี เป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นพื้นฐาน

(๒) เพื่อความมุ่งประสงค์ในการให้หลักประกัน และส่งเสริมสิทธิที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ รัฐภาคีจะให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่บิดามารดา และผู้ปกครองตามกฎหมายใน อันที่จะปฏิบัติความรับผิดชอบของตนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และจะประกันให้มีการพัฒนาสถาบัน การอำนวยความสะดวกและการบริการต่างๆ สำหรับการดูแลเด็ก

(๓) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะประกันว่า บุตรของบิดา มารดาที่ต้องทำงานมีสิทธิได้รับประโยชน์จากการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการดูแล เด็กที่พวกเขาจะมีสิทธิจะได้

ข้อที่ ๕ ข้อ ๑๙ (๑) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหาร สังคมและการศึกษา ในอันที่จะคุ้มครองเด็ก จากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิต การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการ แสวงประโยชน์ รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในการดูแลของบิดามารดา ผู้ปกครองตาม กฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล

(๒) ตามแต่จะเหมาะสม มาตรการคุ้มครองเช่นว่านี้ควรรวมถึง กระบวนการที่มีประสิทธิผลสำหรับการจัดตั้งแผนงานทางสังคม ในอันที่จะให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่เด็กและบุคคล ซึ่งเด็กนั้นอยู่ใน ความดูแล ตลอดจนกระบวนการ ที่มีประสิทธิผลสำหรับ ป้องกัน ในรูปแบบอื่น และให้ มีการระบุนายงานการส่งเรื่องเพื่อพิจารณา การสืบสวน การปฏิบัติ และการติดตามเรื่องของกรณี การปฏิบัติที่ผิดต่อเด็กตามที่ระบุมาแล้วข้างต้น และในกรณีที่เหมาะสมให้ทางตุลาการเข้ามามีส่วน ร่วมด้วย

ข้อที่ ๖ ข้อ ๓๒ (๑) รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหา ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และจากการทำงานใดที่น่าจะเป็นการเสี่ยงอันตราย หรือที่ขัดขวางการศึกษา

ของเด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก

(๒) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และการศึกษา เพื่อประกันให้มีการดำเนินการตามข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในตราสารระหว่างประเทศอื่นๆ รัฐภาคีจะ

ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าทำงาน

ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมง และสถานภาพการ

จ้างงาน

ค) กำหนดบทลงโทษ หรือวิธีการลงโทษอื่นๆ ที่เหมาะสมเพื่อประกันให้ข้อ

นี้มีผลใช้บังคับจริงจัง

ข้อที่ ๗ ข้อ ๓๓ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งมาตรการทางนิติบัญญัติ บริหาร สังคม และทางการศึกษาที่จะคุ้มครองเด็กจากการใช้โดยผิดกฎหมายซึ่งยาเสพติด รวมทั้งสารที่มีพิษต่อจิตประสาทอื่นๆ ที่ได้นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และที่จะป้องกันการใช้เด็กเพื่อการผลิต และค้าโดยผิดกฎหมายซึ่งสารเช่นนั้น

ข้อที่ ๘ ข้อ ๓๔ รัฐภาคีรับที่จะคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศที่มีขอบทุกรูปแบบเพื่อการนี้ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งมาตรการภายในประเทศ และมาตรการทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อป้องกัน

ก) การชักจูง หรือบีบบังคับเด็กให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใดๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข) การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณี หรือการกระทำอื่นๆ ที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ค) การแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการแสดงลามกอนาจาร และที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร

ข้อที่ ๙ ข้อ ๓๕ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ทั้งในระดับประเทศ ระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อป้องกันการลักพา การขาย หรือการลักลอบค้าเด็ก ไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใด หรือในรูปแบบใด

ข้อที่ ๑๐ ข้อ ๓๖ รัฐภาคีจะคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบอื่นทั้งหมดที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใด

ข้อที่ ๑๑ ข้อ ๓๗ รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้า จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัว สำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยผลการ การจับกุมกักขังหรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะให้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

ค) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรม และด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่า จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือตอบโต้ และการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

ง) เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง และที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นว่า

ข้อที่ ๑๒ ข้อ ๓๘ รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใดๆ การแสวงประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมานหรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปแบบอื่น หรือการพิพาทกันด้วยอาวุธ การฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าว จะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเอง และศักดิ์ศรีของเด็ก

ข้อที่ ๑๓ ข้อ ๔๐ (๑) รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ที่จะได้รับการปฏิบัติต่อในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็ก ซึ่งจะเสริมความเคารพของเด็กต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อื่น และในลักษณะที่ต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคม และการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม

(๒) เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับตราสารระหว่างประเทศ รัฐภาคีประกันว่า

ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยเหตุแห่งการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ ซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายภายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่การกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นเกิดขึ้น

ข) เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหา หรือตั้งข้อหาว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาอย่างน้อยที่สุดจะได้รับหลักประกัน ดังต่อไปนี้

๑. ได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามี ความผิดตามกฎหมาย

๒. ได้รับการแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรง และในกรณีที่เหมาะสม โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย และจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อการเตรียมและการสู้คดีของเด็ก

๓. ได้รับการตัดสินใจโดยไม่ชักช้า โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลาง ในการพิจารณาความอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสม เว้นเสียแต่เมื่อพิจารณาเห็นว่าจะไม่เป็นประโยชน์สูงสุดกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงถึงอายุของเด็ก หรือสถานการณ์ บิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย

๔. จะไม่ถูกบังคับให้เบิกความหรือสารภาพผิด สามารถซักถามหรือซักค้านพยาน และให้พยานของตนเข้ามามีส่วนร่วม และให้มีการซักถามพยานแทนตนภายใต้เงื่อนไขแห่งความเท่าเทียมกัน

๕. หากพิจารณาว่าได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอาญา ก็ให้การวินิจฉัยหรือมาตรการใดที่กำหนดโดยผลของการวินิจฉัยนั้น ได้รับการทบทวนโดยหน่วยงานหรือองค์กรตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในระดับสูงขึ้นไป

๖. ให้ความช่วยเหลือของล่ามโดยไม่คิดมูลค่า หากเด็กไม่สามารถเข้าใจ หรือพูดภาษาที่ใช้ได้อยู่

๗. ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณา ให้เคารพต่อเรื่องส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่

(๓) รัฐภาคีจะหาทางส่งเสริมให้มีการตรากฎหมาย กำหนดกระบวนการวิธีพิจารณา จัดตั้งหน่วยงานและสถาบันซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าได้ฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก) การกำหนดอายุขั้นต่ำ ซึ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่านั้นจะถูกถือว่าไม่มีความสามารถที่จะฝ่าฝืนกฎหมายอาญาได้

ข) เมื่อเห็นว่าเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับปรารถนา ให้กำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้น โดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการทางตุลาการ ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองตามกฎหมาย จะได้รับการเคารพอย่างเต็มที่อยู่

(๔) การดำเนินงานต่างๆ เช่นคำสั่งให้มีการดูแล ณะแนว และควบคุม การให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์ การอุปการะดูแล แผนงานการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และทางอื่น นอกเหนือจากการให้สถาบันเป็นผู้ดูแล จะต้องมิใช่เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์ และความผิดของเด็ก

สิทธิของผู้สูงอายุตามหลักการขององค์การสหประชาชาติ

การมีอิสระภาพในการพึ่งตนเอง

๑. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และการดูแลสุขภาพอย่างเพียงพอ ทั้งจากการจัดสรรรายได้ การสนับสนุนช่วยเหลือจากครอบครัวและชุมชน ตลอดจนการช่วยเหลือตนเอง
๒. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิและโอกาสได้ทำงาน หรือมีโอกาสที่จะสร้างรายได้ทางอื่นให้กับตนเอง
๓. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดการเกษียณอายุการทำงาน
๔. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึงโครงการฝึกอบรมและโครงการด้านการศึกษาที่เหมาะสม
๕. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสามารถที่จะปรับให้เข้ากับสภาพจิตใจส่วนบุคคลและความสามารถที่เปลี่ยนไป
๖. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะพักอาศัยอยู่ที่บ้านของตนเองได้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การมีส่วนร่วม

๗. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิคงอยู่ในสังคม และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนด และ ดำเนินนโยบายที่มีผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่อันดีของผู้สูงอายุ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะกับคนรุ่นใหม่
๘. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะแสวงหาและพัฒนาโอกาสในการให้บริการแก่ชุมชน และทำงานอาสาสมัครในตำแหน่งที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถ
๙. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะก่อตั้งขบวนการหรือสมาคมเพื่อผู้สูงอายุ

การอุปการะเลี้ยงดู

๑๐. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับการอุปการะเลี้ยงดู และการปกป้องคุ้มครองจากครอบครัวและชุมชน ตามคุณค่าวัฒนธรรมของแต่ละระบบสังคม
๑๑. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึงบริการด้านการดูแลสุขภาพ เพื่อช่วยให้สามารถและคงไว้หรือฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ให้อยู่ในระดับที่สมบูรณ์ที่สุด และเพื่อช่วยป้องกันหรือชะลอการเกิดภาวะเจ็บป่วยอีกด้วย
๑๒. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิได้รับบริการทางด้านสังคมและกฎหมาย เพื่อส่งเสริมอิสระภาพในการดำเนินชีวิตการปกป้องคุ้มครองและการอุปการะเลี้ยงดู

๑๓. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากการเลี้ยงดูในสถานสงเคราะห์ ซึ่งจะให้ บริการด้านการ ปกป้องคุ้มครอง การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการกระตุ้นทางด้านจิตใจและสังคม ในสภาพแวดล้อม ที่ปลอดภัยและบรรยากาศที่เป็นมิตร ตามความเหมาะสมกับสถานภาพและความต้องการ
๑๔. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิมนุษยชนทั้งปวงและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ในขณะที่อยู่ในสถานที่ใดใด หรือใน สถานที่ทำให้บริการดูแลรักษา รวมทั้งพึงได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรี ความเชื่อ ความต้องการ และ ความเป็นส่วนตัว ตลอดจนสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดู และคุณภาพชีวิตของ ตนเอง

การบรรลุความต้องการ

๑๕. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่
๑๖. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิเข้าถึงแหล่งการศึกษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ทางศาสนา และนันทนาการใน สังคม

ความมีศักดิ์ศรี

๑๗. ผู้สูงอายุพึงมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีความมั่นคงปลอดภัยปราศจากการถูก แสวงหาผลประโยชน์ ตลอดจนการปฏิบัติอย่างทารุณ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
๑๘. ผู้สูงอายุพึงได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัยเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ภูมิภาค ศาสนา ความพิการ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสถานภาพอื่นใด

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย

โดยปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ เป็นวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ ครบ ๗๒ พรรษา ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ รัฐบาล องค์การเอกชน ประชาชน และสถาบัน ต่างๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่ง ได้ทำประโยชน์ในฐานะ "ผู้ให้" แก่สังคมมาโดยตลอด ดังนั้นจึงควรได้รับผลในฐานะเป็น "ผู้รับ" จาก สังคมด้วย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย เป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนด สาระสำคัญไว้ดังนี้

- ข้อ ๑ ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ และผู้พิการที่สูงอายุ
- ข้อ ๒ ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอาใจใส่ การยอมรับ บทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธอันดีในการอยู่ร่วมกัน อย่างเป็นสุข
- ข้อ ๓ ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและ บริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถ ปรับบทบาทของตนให้สมวัย
- ข้อ ๔ ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยและตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า
- ข้อ ๕ ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบ ตามคตินิยม
- ข้อ ๖ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึ่งพาตนเองได้ สามารถช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในสังคม เป็นแหล่งภูมิปัญญาของคนรุ่นหลัง มีการเข้าสังคม มีนันทนาการที่ดี และมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน
- ข้อ ๗ รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบาย และแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย
- ข้อ ๘ รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ
- ข้อ ๙ รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องรณรงค์ปลูกฝัง ค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูตเวทีและเอื้ออาทรต่อกัน

พัฒนาการของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
๒๕๙๔	พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ		ผู้รับผลประโยชน์มีเพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๒๕๙๖	เริ่มจัดสร้างบ้านบางแคให้ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง, ยากจน	กรมประชาสงเคราะห์	ขยายผลเป็น ๒๐ แห่งในปี ๒๕๔๖ ผู้สูงอายุ ๓,๐๐๐ คน
๒๕๒๒	เริ่มศูนย์บริการผู้สูงอายุ (Day center)	กรมประชาสงเคราะห์	ขยายผลเป็น ๑๘ แห่ง สมาชิกประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ คน หรือ ๗๕๐,๐๐๐ ราย
๒๕๒๕	การประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ (World assembly on ageing) ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลีย	UN.	ผู้แทนประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกสิทธิ จิระโรจน์) นพ.บรรลุ ศิริพานิช
	การจัดตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ	กระทรวงมหาดไทย ประธาน กรมประชา สงเคราะห์ เลขาธิการ	
	การจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (๒๕๒๕ - ๒๕๔๔)	คณะกรรมการผู้สูงอายุ แห่งชาติ	กรม. เห็นชอบมี ๕ ด้าน ๑. สุขภาพอนามัย ๒. ความมั่นคงทาง รายได้ และการทำงาน ๓. การศึกษา วัฒนธรรม ๔. สวัสดิการสังคม ๕. ด้านวิจัยและพัฒนา
	รัฐบาลประกาศให้ ๑๓ เมษายน ของทุกปี เป็น วัน ผู้สูงอายุแห่งชาติ และมีการจัดงานวันผู้สูงอายุ แห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา	คณะกรรมการผู้สูงอายุ แห่งชาติ	มติกรม. เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๕
	ประกาศให้ปี ๒๕๒๕ เป็นปีสุขภาพผู้สูงอายุ (The year of the health for the Elderly - Add Life to years)	WHO/UN กระทรวงสาธารณสุข	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุทั่วประเทศ
	การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุใน จังหวัดต่าง ๆ	กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย	

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
๒๕๒๗	เชิญชวนให้จังหวัดต่าง ๆ จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง	กรมประชาสัมพันธ์ (มท.)	เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี พระชนมายุ ๗๒ พรรษา
๒๕๒๘	การศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีต่อผู้สูงอายุ	สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
๒๕๓๒	สนับสนุนการก่อตั้งสมาคมสภา ผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี	กรมประชาสัมพันธ์ โดยประชาสัมพันธ์ จังหวัดทั่วประเทศ	โดยมีชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศเป็นสมาชิก
	โครงการให้การสงเคราะห์ประชากรผู้สูงอายุใน ด้านการรักษาพยาบาล	กระทรวงสาธารณสุข	
	โครงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับผู้สูง อายุในสังคมไทย	กระทรวงศึกษาธิการ	
๒๕๓๔	รัฐบาลประกาศให้วันที่ ๑๔ - ๑๕ เมษายน ของ ทุกปีเป็นวันครอบครัว		สมัยพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี
	ประกาศใช้ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคน พิการและทุพพลภาพ (ผู้สูงอายุได้ประโยชน์จาก บางมาตราในกฎหมายนี้)	กรมประชาสัมพันธ์	ผลประโยชน์อาทิ :-เกี่ยวกับ เครื่องช่วยความพิการ - การ จัดสภาพแวดล้อมในที่ สาธารณะ
๒๕๓๕	คณะรัฐมนตรีเห็นชอบนโยบายและมาตรการ สำหรับผู้สูงอายุระยะยาว พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๔)	สำนักนายกรัฐมนตรี	มี ๕ ด้าน ๑. สุขภาพอนามัย/ โภชนาการ ๒. สวัสดิการสังคม ๓. ด้านการงานและรายได้ ๔. ด้านสังคม การศึกษา วัฒนธรรม และจิตใจ ๕. ด้านวิจัยและพัฒนา
๒๕๓๖	การลดหย่อนค่าโดยสารรถไฟ ให้แก่ ผู้สูงอายุ	กระทรวงคมนาคม (การ รถไฟแห่งประเทศไทย)	เป็นเวลา ๔ เดือน (มิ.ย. - ก.ย.)

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
	จัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	คณะกรรมการ ผู้สูงอายุแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ประธาน - กรมประชาสงเคราะห์ เลขานุการ	
	โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการ ผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน (เบี้ยยังชีพ)	กรมประชาสงเคราะห์	งบประมาณ ๓๖ ล้านบาท/ ๒ หมื่นคน ในปีแรก ปัจจุบัน ๑,๔๕๐ล้านบาท/ ๔ แสนคน (โอนถ่ายสู่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ปี ๒๕๔๔)
	จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลชุมชน	กระทรวงสาธารณสุข	-
	โครงการนำร่องศูนย์บริการผู้สูงอายุ ในชุมชน โดยชุมชน	กรมประชาสงเคราะห์ - สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - สมาคมสภาผู้สูงอายุฯ	ทดลองใน ๔ จังหวัด โดยการสนับสนุนจาก UNFPA
๒๕๓๗	รายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย	สำนักงานสถิติแห่งชาติ	-
๒๕๓๘	คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา (คุณหญิงมาลี สนิทวงศ์ ประธาน)	-	มี ๑๓ ข้อ ข้อ ๑๓ กำหนดให้มีตัวบทกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุ มอบแพทย์เป็นแกนกลาง
๒๕๔๐	ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐	-	มี ม. ๕๔, ม. ๘๐ บัญญัติเรื่องผู้สูงอายุ
๒๕๔๑	ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (๓๐ มาตรา)	กระทรวงสาธารณสุขเป็นแกนกลาง	-
	โครงการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดโดยชุมชน	กรมประชาสงเคราะห์ ภายใต้แผน Miyasawa	ทุกจังหวัด ๗ ละ ๓ ศูนย์ - ประชาสงเคราะห์จังหวัดเป็นแกนกลาง

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
	เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพจาก ๒๐๐ บาท เป็น ๓๐๐ บาท เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ	ภายใต้แผน Miyasawa	
	การประชุมปฏิบัติการระดับภูมิภาค เพื่อเตรียมแผนปฏิบัติการเรื่องผู้สูงอายุ	UN – ESCAP	ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ และสมาคมสภาผู้สูงอายุ เข้าร่วมประชุม และรับหลักการมาผนวกในแผน ผู้สูงอายุและกิจกรรม ผู้สูงอายุของไทย
	พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๔ เพิ่มการประกันสุขภาพสำหรับ ผู้ทำงานในสถานประกอบการ	กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	มีผลเมื่อส่งเงินสมทบครบ ๑๕ ปี
๒๕๔๒	UN ประกาศให้ปี ๒๕๔๒ เป็นปี ผู้สูงอายุสากล (The International year for the Older Persons) "Toward A Society for All Ages"	นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ	มีการจัดกิจกรรมทั้งปี ทั่วประเทศ
	การทำประชาพิจารณ์ ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุทั่วประเทศ	กระทรวงสาธารณสุข	ทำใน ๔ ภาคและกทม.
	ประกาศปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (๙ ข้อ)	กรมประชาสงเคราะห์	พรรคการเมือง ๙ พรรค ร่วมลงนามเห็นชอบ
	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ (กสผ.)	สำนักนายกรัฐมนตรี	-
๒๕๔๔	การจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๖๔)	คณะทำงานใน กสผ.	มี ๕ ยุทธศาสตร์
	การจัดทำประชาพิจารณ์แผนทั่วประเทศ	กสผ. – สำนักนายกรัฐมนตรี	๔ ภาค และกทม.
	โอนงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กระทรวงมหาดไทย	ให้ อบต. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกระดับ
๒๕๔๕	คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒	กสผ.	สั่งทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
	จัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	-	สำนักนายกรัฐมนตรี ไอน์งานกสผ.มาให้ กพม.
	หน่วยรับผิดชอบงานผู้สูงอายุมี ๓ ส่วน คือ ๑) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ รับผิดชอบงานปฏิบัติ (สถานสงเคราะห์คนชรา ศูนย์บริการผู้สูงอายุ) ๒) สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ ผู้สูงอายุ ในสำนักงานส่งเสริม สวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) รับผิดชอบงานนโยบาย มาตรการ การส่งเสริมการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ การส่งเสริมศักยภาพและ กฎหมายผู้สูงอายุ ๓) สำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่ง กำกับดูแลงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด จำนวน ๗๕ จังหวัด ทำหน้าที่ดูแล ส่งเสริม และจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในระดับจังหวัด	-	-
	การประชุมสมัชชาโลกว่าด้วย ผู้สูงอายุ ครั้งที่ ๒ (Second World Assembly on Ageing) ณ กรุงมาดริด ประเทศ สเปน	UN	ผู้แทนประเทศไทย มีรองนายกรัฐมนตรี (นพ.กระแสร์ ชนะวงศ์) และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมประชุม
๓ ก.ย. ๔๕	คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เสนอร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร	-	มี ๑๕ มาตรา
๓๐ ต.ค. ๔๕	สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. และเสนอตั้งกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่าง ๓๕ คน	-	-

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
ม.ค. ๔๖	โครงการนำร่องอบรมอาสาสมัครดูแล ผู้สูงอายุ ที่บ้าน	สำนักงานส่งเสริม สวัสดิ ภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คน พิการ และผู้สูงอายุ (สท.) โดยสำนักงานส่งเสริมและ พิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.)	๔ ภาค ๆ ละ ๒ จังหวัด ๖๔๐ คน
๑๙ มี.ค. ๔๖	สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาผ่านร่างพระราช บัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ...	-	มี ๒๒ มาตรา
๔ เม.ย. ๔๖	วุฒิสภามีมติรับหลักการ ร่างพระราชบัญญัติผู้ สูงอายุ พ.ศ. ... และเสนอตั้งคณะกรรมการ วิสามัญพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติ ๒๕ คน	-	-
๙ เม.ย. ๔๖	การจัดงานมหกรรมสัปดาห์ผู้สูงอายุแห่งชาติ และวันครอบครัว	สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ ผู้สูงอายุ กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	นำกิจกรรมผู้สูงอายุและกิจ กรรมครอบครัวมาผนวกรวม กัน
๑๙ พ.ค. ๔๖	วุฒิสภาผ่านร่างพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ.		มี ๒๒ มาตรา
พ.ค.๔๖	ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การส่งเสริมและประสานงานผู้สูง อายุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	สำนักงานส่งเสริม สวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คน พิการ และผู้สูงอายุ	ให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างตาม พระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
๒๒ ธ.ค. ๔๖	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงลงพระ ปรมาภิไธย พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖	สำนักงานส่งเสริม สวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของ มนุษย์	มี ๒๔ มาตรา

ปี	กิจกรรม	เจ้าภาพ	หมายเหตุ
๓๑ ธ.ค. ๔๖	ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๐ ตอนที่ ๑๓๐ ก. มีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	
๙ เม.ย. ๔๗	จัดงานสัปดาห์ผู้สูงอายุแห่งชาติและครอบครัว	สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ	นำกิจกรรมผู้สูงอายุและกิจกรรมครอบครัวมาผนวกรวมกัน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ ชื่อสกุล นางนารีนารถ เหนือราษฎร์
วัน เดือน ปีเกิด ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๒
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา เศรษฐศาสตรบัณฑิต (การเงินการคลัง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๒๓

ประวัติการรับราชการ

๑	ตุลาคม	๒๕๒๔	นักวิชาการเงินและบัญชี ๓
๑๒	มกราคม	๒๕๒๗	นักวิชาการเงินและบัญชี ๔
๗	เมษายน	๒๕๓๑	นักวิชาการเงินและบัญชี ๕
๒	มีนาคม	๒๕๓๕	นักวิชาการเงินและบัญชี ๖
๑๒	กันยายน	๒๕๓๕	หัวหน้าฝ่ายการบัญชี (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๖)
๒๑	เมษายน	๒๕๓๘	หัวหน้าฝ่ายประชุม ๔ กองกรรมาธิการ ๑ (เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗)
๒๓	กรกฎาคม	๒๕๔๐	หัวหน้าฝ่ายประชุม ๒ กองกรรมาธิการ ๒
๒๕	พฤศจิกายน	๒๕๔๕	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการการกีฬา
๒๑	มกราคม	๒๕๔๖	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. ๒๕๕๐ ศึกษาเฉพาะกรณีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

“เนื้อหาสาระทั้งหมด ที่ปรากฏในเอกสารรายงานนี้
จัดทำเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ตามหลักสูตรเท่านั้น
มิอาจนำไปเป็นเหตุแห่งการฟ้องร้องใด ๆ ทั้งสิ้น”

หลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ ๑
ระหว่างวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ - ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

